

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“**Cene inseratom:**Enostopna petina vrste
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 5'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.

Poština plačana v gotovini.

Političen list za slovenski narod.Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravnistva 328.Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.911, Praga in Dunaj 24.797.**Za velik cilj.**

Čim bolj hrepenti človeštvo po miru in čim bolj se državniški trudijo, da bi zgradili trdno podlago za trajen mir, tem bolj grozi na obzorju nova še strašnejša vojna. Svetovni dogodki zadnjih let bude v nas vedno težje slutnje o prihodnjih desletjih. Vedno pišemo, govorimo in sklepamo o miru — a miru ni. Preplašeni čakamo odrešenika, da bi nas pozdravil: »Mir z vami!« Toda zastoj bomo čakali, če ne iščemo obnove človeške družbe v univerzalnem nazoru krščanstva, če ne bomo skušali zediniti vseh držav sveta v vsedržavo, kakor se je obrisovala pred očmi krščanskih mislecev, če ne bomo poslušali Cerkve, koje naloga je, da edinstvo (ne enoličnost) sveta udelevi. Kadar se bodo državniški zopet k temu idealu vrnili, bodo svetu mir vrnili. V prvi vrsti pa je naloga katoličanov, ki so živi udje katoliškega občestva, da usvarijo predpogoje za to.

Nad vse praktični angleški katoličani so pod vodstvom kardinala Bourne-a že lani osnovali društvo: Catholic Council for International Relations, ki ima nalogo, da prenese mirovno idejo v življenje. Društvo je posvetilo svoje delovanje pred vsem študiju mednarodnega prava. Glavna vprašanja, ki jih obravnavajo, so: Kako postaviti mednarodne odnose na trdni temelj katoliških aravnih nauk? Vrednost in pomanjkljivosti sedanjih mednarodnih organizacij; V koliko naj se državljani zanima za vodstvo zunanje politike svoje države. Društvo se hoče tudi truditi, da rezultate tega študija uveljavi.

Prvič je stopilo društvo pred angleško javnost letos v začetku maja s štiridnevniimi zborovanji pod geslom: Pax Christi in Regno Christi. Odlični laiki in duhovniki so v Westminsteru v veliki dvorani Central Hall razpravljali o naslednjih vprašanjih: Katoliška Cerkev in mednarodno pravo, Bog in Cezar, katoliška Cerkev in Zveza narodov, papež in svetovni mir, mednarodna morala, kaj mora storiti katoličani za mir? itd.

Zanimive in pomenljive so besede, ki jih je izrekel predsednik kardinal Bourne o etiki in politiki. Ko je obravnaval znani ugovor, da se mora Cerkev od politike popolnoma ločiti, je izjavil:

»Politika mora sloneti na etiki in etika mora imeti ozko zvezo z moralnimi nauki katoliške Cerkve. Za one, ki so člani te Cerkve, je ta edina od Boga postavljena avtoriteta na svetu. Ker morajo končno mednarodni odnosi sloneti na naravnih zakonih in, če je katoliška Cerkev v tem oziru edina od Boga postavljena avtoriteta na svetu, mora nujno priti do tega. Tudi nekatoličani morajo priznati očitno dejstvo, da predstavlja katoliška Cerkev na svetu avtoriteto in sicer daleč segajočo avtoriteto kakor po številu tako tudi po ugledu. Golo dejstvo, da je ona tukaj kot največja moralna avtoriteta na svetu, ima nujno posledico, da ne more molčati, ko se pretresajo mednarodna vprašanja, sploh politična vprašanja.«

Po tej konstataciji pa je naznačil kardinal Bourne tudi meje, do kje sme in mora iti Cerkev v politično ozračje: »V posameznih čistih političnih vprašanjih Cerkev noče in ne more izreči nobene sodbe, naslanjajoče se na nezmotljivost. Njena naloga pri vršitvi njene učiteljske službe je, podajati le splošne smer-nice, kot sta to vršila še Leon XIII. in Benedikt XV.« Med splošnimi pritrjevanjem je kardinal končno izjavil, da sploh ne bi bilo nobene vojne, če bi poslušali Leona XIII. in da bi se vojna mnogo prej končala, če bi našle besede Benedikta XV. kje odmev.

Kakor vidimo, si je nadelo društvo važno nalogo, ki je v sedanjem času najbolj aktualna in naša želja bodi, da bi se katoličani po celotni svetu in tudi pri nas zganili in začeli delovati za pax Christi in Regno Christi. V tem zmislu hoče delovati tudi angleško društvo in sklicuje v ta namen mednarodno konferenco v Oxford, ki bo od 9. do 16. avgusta.

Vsa ta prizadevanja pa so znak, da se katolištvo zopet čedaljebolj kot svetovna sila uveljavlja in ni dvoma, da bo tudi v političnem in socialnem preporodu družbe igralo najvažnejšo vlogo. Le z moralno pomočjo Cerkve more človeška družba postati civitas christiana — racionalistična filozofija, razni laični eticizmi in humanizmi pa tudi socialno-revolucionarna teženja so odpovedala.

Pred sporazumom med radikali in radičevci.**INTRIGUE PRIBICEVICA PROTI SPORAZUMU NE USPEVAJO. — SAMOSTOJNI DEMOKRATI V AGONIJ.**

Belgrad, 14. maja. (Izv.) Kakor smo poročali, se je vrnila iz Zagreba anketna komisija, ki je razpravljala o mandatih hrvatskih poslancev, ki so glasovali za vstop HRSS v kmetsko internacionalo. Predsednik dr. Marković je dal sinoči ob prihodu na kolodvor izjave v smislu našega sinočnjega poročila, to je, da je anketa na licu mesta uvidela, da ni več nobenega povoda, da se ne bi mandati Radičeve stranke verificirali. Poročilo ankete je izzvalo v krogih samostojnih demokratov izredno zanimanje. Že snoči, posebno pa še danes, so pred začetkom seje storili vse, da to poročilo ankete onemogočijo in ga diskvalificirajo. Dr. Marković kot predsednik pa se je takoj danes pred sejo podal k Pašiću in mu izročil poročilo. Po dr. Markovičevih izjavah je Pašić popolnoma odobril delovanje ankete. Glede na to je Pašić izročil poročilo skupščinskemu predsedniku. Verjetno je, da bo poročilo na jutrajšnji seji prečitano in da se bo o njem pričela razprava ter da bodo mandati HSS verificirani.

Zdi se, da je ta moment najodločilnejši v sedanjem položaju. Pašić je takoj nato šel h kralju in ostal pri njem poldrugo uro. Obvestil ga je v podrobnostih. Popoldne je bil v avdienci v isti zadevi tudi Marko Trifković.

O delovanju ankete je bila danes v radikalnem klubu živahna debata, tekom katere se je opazilo, da je dr. Marković, ki je bil dosedaj najbolj goreč zagovornik ra-

dikalov in samostojnih demokratov, odločen zagovornik sporazuma med radikali in Hrvati. V tem smislu je pričel pripravljati tla. Sedaj, ko je padla poslednja ovira, se je po dosedanem ugodnem razpoloženju v radikalnem klubu naglasila želja, da se čimprej spravi z dnevnega reda srbsko-hrvatski spor.

Jasno je, da Pribičević proti temu intrigrira, vendar brez uspeha, kar se vidi iz tega, da je Pribičević, oziroma njegov klub zahteval odgoditev sej v juniju. S tem hočejo demokrati pridobiti časa, da bi brez nadzorstva izvedli še nekatere »nacionalizacije« in spravili svoje pristaše na varna in dobro plačana mesta. Radikali so njih zahteve odbili. Skupščina bo delala naprej in rešila kar ima na dnevnem redu.

Pavle Radić je danes obiskal Pašića. Dasiravno je P. Radić izjavil, da se je razgovarjal s Pašićem o delovanju ankete, se zdi, da je bil to eden izmed poslednjih razgovorov med obema voditeljima Srbov in Hrvatov o načelnem vprašanju sporazuma med Hrvati in Srbi in da sta že razpravljala o posameznostih sporazuma med Hrvati in radikali. Z ozirom na nekatere točke, glede katerih se nista mogla sporazumeti, je P. Radić zaprosil za avdienco pri kralju in bo najbrže sprejet v daljšo avdienco. Samostojni demokrati s strahom gledajo na to akcijo sporazuma med radikali in radičevci.

Seja narodne skupščine.**DEBATA O STRANKARSKEM POSTOPANJU VLADE PRI ODKUPU TOBAKA. — POSLANEC ZEBOT PROTI KRIVICAM, KI JIH VRŠI MONOPOLSKA UPRAVA PRI ODKUPU IN SADITVI TOBAKA V SLOVENIJI. — POSLANEC SMODEJ ZA PRAVICE IN ZAHTEVE TOBAČNEGA DELAVSTVA V LJUBLJANI. — VLADNA VEČINA SE ZA NOBENE PREDLOGE NE ZMENI.**

Belgrad, 14. maja. (Izv.) Na današnji skupščinski seji je bila na vrsti interpelacija posl. Agatonovića o letošnjem odkupu tobaka. Vlada je letos v tem oziru postopala zelo strankarsko. Pred volitvami je obljubljala visoke cene, sedaj pa opušta vsak odkup tobaka. Sadilci tobaka ne vedo, ali bodo smeli v tem letu saditi tobak.

Poslanci vladne večine so zagovarjali finančnega ministra, ki je pred prehodom na dnevni red skušal braniti monopolsko upravo. Z navajanjem raznih podatkov je hotel dokazati pravilno ravnanje monopolne uprave, ki ni odkupljala tobaka in ker je zabranjevala saditev tobaka v nekaterih pokrajinah. Posl. Agatonović je razložil zgodovino politike monopolne uprave, ki je letos začela omejevat produkcijo tobaka, ki se je zmanjšala od lani za 50%. Agatonović je v zelo stvarnem in strokovnem govoru pokazal škodljivo zvezo z monopolsko upravo in dokazal, da favorizira finančni minister monopolsko upravo. Dokazal je, da je organizacija monopolne uprave napačna, ker še vedno stoji pod vplivom inozemstva in ker se monopolna uprava ravna po stanju na svetovnem trgu.

Slovenski poslanci so glede tega važnega vprašanja zavzeli svoje stališče. Posl. Zebot se je pritoževal radi krivice pri odkupu tobaka v Sloveniji. Zlasti se je pritoževal nad postopanjem komisij in nad izdajanjem bonov namesto denarja, katere sprejemajo samo banke in pri izplačilu odtrgajo 25%. Monopolna uprava je za 1. 1925. v Sloveniji prepovedala nadaljnjo saditev tobaka, s čemer so prebivalci zelo udarjeni. Vsled carinskih ovir jim je nemogoče spravljati zgodnje sadje na graški trg. V svojem govoru se je posl. Zebot zavzel za slovenske invalide.

Za njim je govoril poslanec Smodej. Slišal je dvojje nasprotujočih si poročil: 1. da ima monopolna uprava dobre dohodke, 2. da slabo gospodari. Kaj je res, je težko kon-

trolirati, ker ni v monopolski upravi niti enega Slovenca ali Hrvata. Pri monopolski upravi so naši poslanci večkrat intervenirali, toda z njenimi uradniki je težko govoriti. V nadaljnjem je govoril o ljubljanski tobačni tovarni. Monopolna uprava ni hotela pristati na predlog ljubljanskega tobačnega delavstva, da se naj višina predpisanih rokov zniža in da se določi delavstvu, ne glede na višino preužitka, 10 dnevno znesek Din 50. Delavstvo popolnoma upravičeno zahteva, da se vračanje preveč plačanih draginskih doklad opusti. Pričakujem, da bo finančni minister vplival na monopolsko upravo, da v tem oziru postopa bolj človeško in da odredbo glede vračevanja preveč prejetih draginskih doklad od 1. aprila do 16. septembra 1924 ukine in razveljavi. Nadalje opisuje postopanje z upokojenci, katere hoče monopolna uprava sploh odpraviti. Ti upokojenci so predkratkim poslali prošnjo za povišanje. Govornik našteva posamezne njihove zahteve. Zahteva, da se stari upokojenci postavijo v isti položaj kot se postavljajo sedanji upokojenci. Dolžnost monopolne uprave je, da skrbi za svoje delavstvo. — Za svoje izjavljanje je poslanec Smodej žel burno pritrjevanje.

Posl. Salih-Balić je navedel mizerne razmere sadilcev tobaka v Hercegovini.

Pred prihodom na dnevni red je poslanec Agatonović v imenu opozicije predlagal, da se krivice, ki se godijo sadilcem tobaka, popravijo in da se odkupninske cene povišajo, da se povečajo dnevnice dninarjem. Predlog je bil odbit. Sprejet je bil Milovanovićev predlog, da se preide na dnevni red. Nato je bila seja zaključena ob 9 zvečer. Prihodnja se vrši jutri. Na dnevnem redu je razprava o poročilu odbora o stanovanjskem zakonu. Razpravljalo se bo po skrajšanem postopku. Nadaljnja točka so volitve odbora za proučevanje zakonskega načrta o spremembi zakona o vojni odškodnini.

AMERIŠKI PRORACUN.

Washington, 14. maja. (Izv.) Ameriški proračun bo izkazoval za leto 108 milijonov dolarjev prebitka.

Interpelacija

narodnega poslanca Ivana Vesenjaka in tovarišev na gospoda finančnega ministra dr. Milana Stojadinovića v zadevi izenačenja davčnih bremen in olajšav pri izterjevanju davkov.

Že v letu 1920. je Jugoslovanski klub ob priliki obravnave takratnega prvega proračuna naše države za budžetno leto 1920/21 zahteval izenačenje davčnih bremen na vse pokrajine sorazmerno pridobitveni zmognosti, obsegu teritorija, številu prebivalstva in njegovi davčni moči. Na inicijativo mojo kot klubovega zastopnika v finančnem odboru je bil soglasno sprejet predlog, da se ima ustanoviti komisija najboljših strokovnjakov in deležnikov po paritetnem številu zastopnikov od strani vlade in od strani interesentov in ta komisija naj prinese ter predloži zgoraj v mojem predlogu označene rezultate.

Do sedaj se ni sestavila niti komisija niti je vlada bodisi v svojem delokrogu po lastnih strokovnjakih, bodisi anketno izvršila ta posel, čeravno je to stalna zahteva ogromne večine slovenskega zastopništva in tudi zahteva vseh gospodarskih in strokovnih pridobitvenih in trgovskih organizacij v Sloveniji.

Neenakost dajatev relativno že začetkom teže obremenjene Slovenije se je od leta 1920/21 s finančnimi zakoni v proračunih, dvanajstih in specialnih zakonih še povečala ter dosedla mejo, ki je po ustavi nedopustna in gospodarsko vsem našim slojem nezna.

K temu prihaja še dejstvo, da so se gospodarske pridobitvene prilike vseh slojev in panog v Sloveniji radi splošne evropske gospodarske konstelacije, veliko bolj pa še radi valutne, tarifne in fiskalne politike naše vlade ter zamenjavanja naših interesov pri sklepanju trgovinskih pogodb tako poslabšale, da preti našemu ljudstvu kljub vsej njegovi priznani pridonosti ne samo gospodarsko hiranje, temveč naravnost gospodarski pogin.

Kmetijski sloji se zadožujejo radi zamenjavanja trgovinskih pogodb in valutne politike in rigoroznega predpisovanja in izterjavanja davkov. Obrtniki propadajo in zapadajo eksekucijam radi davkov. Delavce je zadel strašen nesocialen davek na delo, ki se pri nas že pobira in onemogoča eksistenco delavskih družin ter prinaša tem slojem še večjo bedo, a industrija in trgovina nima poleta in razvoja, ker se fiskalno duši kupna moč prebivalstva in industriji in trgovini s preobdavljenjem odvzema potrebni kapital. Na splošno gospodarsko depresijo odgovarja vlada z novimi bremenji, z navijanjem davčnega vijaka in stori malo, da ne rečemo nič za povišanje produkcije.

Posebej v Sloveniji se obstoječa z zakoni naložena težka bremena še pojačavajo z več kot točno in brezobzirno delujočim fiskalnim aparatom, ki posluša le trdo in golo besedilo zakona, ter ga izvaja strožje kakor si je to zakonodajalec sam zamislil.

Gospodu ministru je znano, da so davčna bremena neenako razdeljena; gotovo mu je tudi znano, da se povrh davčni vijah neenako nateza, ker davčni aparat posebej v Sloveniji dela prerigorozno, naravnost kruto in brezobzirno.

Zato vprašamo na podlagi vseh navedenih okolišnosti gospoda ministra financ:

1. Ali hoče gospod minister dati potrebna navodila, da se bremena izenačijo in se zakoni tomačijo in izvajajo po duhu in ne samo po besedilu in to dobrohotno?

2. Ali hoče gospod minister odrediti olajšave pri plačevanju davkov osobito še pri onih davkoplačevalcih, katerih dohodek je sezonski?

3. Ali hoče gospod minister dati nalog, da se posebej pri osebni dohodnini uporablja pri lestvici dinarski podlaga in se postopa v duhu zakona o osebni dohodnini.

V Belgradu, dne 12. maja 1925.

VPRAŠANJE BOLGARSKIH EMIGRANTOV.

Sofija, 14. maja. (Izv.) Bivši bolgarski minister in vodja legalne opozicije poslanec Turlakov je te dni v sporazumu z bolgarsko vlado odpotoval v Jugoslavijo radi pogajanj z bolgarskimi emigranti. Njegovo potovanje ima namen, doseči spravo z emigranti.

MEDNARODNA DELOVNA KONFERENCA.

Zeneva, 14. maja. (Izv.) Dne 19. maja bo v Zenevi 7. zborovanje mednarodne delovne konference.

Razprava o kmetijskih kreditih

Vladna večina razdvojena.

Belgrad, 14. maja. (Izv.) Današnja seja odbora za kmetijske kredite je bila zelo živahna. Vršila se je razprava o čl. 7. Dr. Kulovec je predlagal, da se čl. 7. in 8. spustita, ker spadata v splošni zadružni zakon. Čl. 7. je bil sprejet neizpremenjen. Pri čl. 9. sta govorila dr. Kulovec in Pušenjak in prisilila vladno večino, da je sedanjo obliko popolnoma opustila in iskala nove formulacije. Tri nove formulacije je predlagal predsednik Janković. Pušenjak in Kulovec sta vsako za poredoma pobijala. Oba govornika so podpisali nekateri radikalni poslanci. Ker se vladna večina ni mogla zediniti, je bila seja zaključena.

PROTESTIRANI KREDITI.

Belgrad, 13. maja. (Izv.) Med akti, ki so prispeli narodni skupščini, je bilo pred današnjim dnevnim redom prečitanih več aktov glavne kontrole, ki sporoča narodni skupščini, da ni mogla raznih zahtevanih kreditov odobriti, oziroma jih je odobrila s pridržkom. Od glavne kontrole protestirani krediti, ki so jih sedaj v tem kratkem času, odkar so odglasovane dvanajstine, zahtevali ministri preko odobrenega kredita, znašajo 30 milijonov dinarjev. Ta vsekakor zelo velika vsota za tako kratek čas je najbolj jasek dokaz, kako gospodari sedanja vladna večina z državnim denarjem. Proti takemu zapravljanju državnega denarja bo opozicija storila oster korak in bo poskušala, da bodo poklicani krivci na odgovor.

ROPARSKI NAPAD BOLGARSKIH ČETAŠEV.

Belgrad, 14. maja. (Izv.) Iz Negotina so prišle vesti, da je sinoči v vas Črnošavci vdrla okrog 30 bolgarskih vojakov, ki so najbrž bolgarski roparji, ki se skrivajo po gozdovih. Napadli so prve hiše. Kmetje so se hrabro branili. Vesti o tem so v Belgradu vzbudile precej zanimanja.

INTERPELACIJA ZARADI BOLGARSKIH DOGODKOV.

Belgrad, 14. maja. (Izv.) Bivši zunanji minister Marinković je vložil na zunanjega ministra interpelacijo radi poslednjih bolgarskih dogodkov.

AFERA THURN-TAXIS.

Zagreb, 14. maja. (Izv.) Danes je sodišče nadaljevalo zaslišavanje odgovornih urednikov listov, ki jih toži minister dr. Lukinić zaradi Thurn-Taxisove afeze. Odgovorni urednik »Morgen« je izjavil, da bo nastopil dokaz resnice.

NEZADOVOLJNI ROMUNI.

Bukarešta, 14. maja. (Izv.) Konferenca Male antante je romunske politične kroge zelo razočarala, ker se ni pečala z ruskim vprašanjem in z organizacijo skupne fronte proti sovjetski Rusiji. Zato romunski listi ostro napadajo vnanjega ministra Duca in naglašajo, da v takih okolištinah Mala antanta za Romunijo nima nobenega pomena. Mnogi listi zagovarjajo misel, da bi bilo bolje za Romunijo, če bi politično samostojno nastopala, ker bi se v tem slučaju lahko vsaj na gospodarskem polju svobodno uveljavila. Več romunskih poslancev bo spravilo zborovanje Male antante tudi v parlamentu na razgovor, ker so mnogi, da Mala antanta Romuniji več škoduje kot koristi. Poslanec Vajda je pa izjavil, da konferenca Male antante ni bila nič drugega kot navadna majniška proslava.

Guglielmo Ferrero:

Fata morgana preobilja.

(Konec.)

Kaj pa je prav za prav to: preobilje? Možnost, imeti dobrin preko potrebe in zahtev, nikdar čutiti boleste glodanja neizpolnjenih želja. Kako pa bi si mogli domisljati, da živimo v preobilju, ko pa množica naših želja daleč prekaša množino dobrin, ki so nam dane?

Ako gledamo stvar objektivno, sta bogastvo in revščina le tedaj dve realnosti, kadar ima človek manj, nego za svoj obstanek brezpogojno potrebuje, ali pa več, nego bi mogel zapraviti z najradodarnейšo razsipnostjo. Stradati, nag hoditi, biti brez strehe in brez postelje — to je objektivna revščina. Imeti milijone ali milijarde — je pa živeti v resničnem bogastvu.

Prava revščina pa je dandanašnji zelo redek pojav, mnogo, mnogo redkejši nego v preteklih stoletjih. Nasprotno pa je toliko bolj pogosto objektivno bogastvo, četudi je celo danes resničnih bogatinov le majhno število. Danes kakor vselej in povsod ništa bogastvo in revščina za večino ljudi nič drugega nego dvoje različnih duševnih stanj; in tudi nič drugega biti ne moreta.

Večina ljudi je danes lahko bogata ali revna, kakor se stvar pač vzame, ker je bogata ali revna vendar le v subjektivnem zmislu. Bogat pa je, kdor tudi pri najmanjšem imetju brzda svoje želje in potrebe v mejah svojih sredstev. In ubog je, kdor zakopan v največje bogastvo vedno želi imeti še več, še več.

To je pravi razlog, zakaj se Evropa tu

DR. NINČIČ ZA BALKANSKO ZVEZO.

Pariz, 14. maja. (Izv.) Sotrudniku »Matin« je dr. Ninčič izjavil, da je pristaš zveze balkanskih držav. To misel je označil dr. Ninčič kot glavni cilj svoje politike in rekel, da je treba že sedaj pripravljati ugodna tla, da se ta misel v ugodnem trenutku uresniči.

BOJI V MAROKU.

Pariz, 14. maja. Ministrski predsednik Painlevé je označil v včerajšnjem ministrskem svetu položaj v Maroku kot ustavljen in varen. Vendar je operacijska črta jako dolga in je treba pričakovati tudi napad Kabilov. Ne gre pa dogodkov tako poudarjati in povečavati, kakor so to storili nekateri listi. Ministrski svet je nato sklenil, da se odredi za vse novice iz Maroka vojaška cenzura. Pristanišča, v katerih se bodo vkrcavale čete, se ne bodo smela imenovati in časopisi ne bodo smeli poročati števila in vrste vkrcanih čet. Brzojavne vesti o operacijah v Maroku so prepovedane. Ministrski predsednik je podpisal tudi odlok, s katerim je imenovan poslanec Videt za guvernerja v Alžiru.

Pariz 14. maja. Razne čete so prejele povelje, da se pripravijo za odhod v Maroko. Sovražnika, ki je vdrl na Francosko pokrajino, je približno 15.000 in je izvrstno oborožen. Bajje mu poveljujejo nemški in ruski častniki, ki so preje služili v francoski tujski legiji. Kabilii imajo tudi letala, ki jih vodijo nemški in ruski piloti.

FINANČNE REFORME V FRANCIJI.

Pariz, 14. maja. (Izv.) Finančni minister Caillaux se je energično lotil dela za ureditev francoskih financ. Caillaux računa za leto s primanjkljajem v znesku 4 milijard frankov. Za kritje tega primanjkljaja predlaga znatno zvišanje osebne dohodnine zlasti v višjih stopnjah, zvišanje davka na dediščino, zvišanje cen tobačnih izdelkov, ustanovitev velike državne zavarovalne družbe in udeležba države na dobičkih sladkornih in petrolejskih rafinertij.

VELESILE IN HINDENBURG.

Berlin, 14. maja. (Izv.) Nasprotno poročilom pariških listov, da velesile Hindenburgu ob nastopu njegovega novega dostojanstva ne bodo čestitale, poroča »Lokalanzeiger« iz Londona, da to vprašanje še ni rešeno, ker velesilam Hindenburgova izvolitev za predsednika in njegov nastop še ni bil uradno sporočen.

Vzhod in zapad.

Uspehi svaradiške konferencie. Kongres indijskih nacionalistov ni prinesel popolnega razčiščenja odnošajev z angleško vlado. Svaradžisti so zahtevali za Indijo pravico, da more živeti svoje lastno življenje, neovirano od zunaj po tujem gospodstvu. Zahtevali so, da se izpuste vsi politični jetniki in prekliče neomejena oblast za aretacije. Ni čisto jasno, ali so hoteli svaradžisti s tem izjaviti, da odklanjajo vsako silo in da bi bili le pod tem pogojem pripravljeni sodelovati z angleško vlado. Vsekakor je maloverjetno, da bi se temeljem sklepov svaradžkega kongresa začela pogajanja z angleško vlado, temmanj, ker je bilo razpoloženje na kongresu skrajno nespravljivo in je imel Das sam težko stališče. Na vsak način je prepad med Indijo in angleškimi gospodarji čezdalje večji. Ako se Anglija ne odpove izjemnim metodam, s katerimi od leta 1919 dalje hoče ukrotiti Indec, in če ne spremeni omejene samouprave v resnično, bo doživela čez desetletja vihar, ki ga najbrž ne bo prestala zdrava in neokrnjena.

Politične vesti.

— Le počasi! »Jutro« je včeraj priobčilo beležko z naslovom »Klevetniki«, v kateri nam očita, da nismo pravilno in objektivno poročali o zadevi nekega turškega bega, ki je zahteval od naše državne uprave, naj se mu vrne 30.000 hektarov gozda blizu Gjevgljelije, ter da smo namenoma obrekovali (klevetati se pravi namreč po slovensko obrekovati) dr. Žerjava, ki je begu priznal vse lastninske pravice, čeprav je posebna komisija ugotovila, da so tisti gozdovi državna last. »Jutro« svoji beležki dostavlja še olepšujočo pripombo, da »Slovenec« svojega obrekovanja gotovo ne bo preklkal. — Če bi nam »Jutro« dokazalo, da smo res napravili dr. Žerjavu kakšno krivico, bi jo gotovo radi popravili. Tak dokaz nam pa je »Jutro« ostalo dolžno in se je zabarikadiralo za svoj običajni plot, da je samoposebi razumljivo, da mora biti dr. Žerjav čist in nedolžen kot pravkar krščen novorojenec. Tako »samoposebi razumljivo« pa dr. Žerjavova nedolžnost v danem slučaju le ne izgleda, kajti v zagrebškem »Jutranjem listu« smo našli sledečo poročilo: »Radikalni klub je sklenil v najnovejšem času, da ministrov ne interpelira več preko narodne skupščine, ampak preko predsedstva svojega kluba, in da o kratkih vprašanjih in interpelacijah razpravlja najprej klub. Tako je poslanec Beširović iz Južne Srbije vprašal predsedstvo kluba o razmejitvi gozdov na gračaški planini pri Gjevgljeliji. Beširović je naglašal, da je na lice mesta poslana komisija ugotovila, da je gozd državna last in da sedaj gozd izkorišča neki Salil-beg. Dr. Žerjav pa je svojim organom telefonično naročil, naj se ne drže odloka komisije, ampak da morajo razsoditi v prilog Salil-bega, sicer bodo poklicani na odgovor.« — Tako poroča »Jutranji list«. Če »Jutro« tudi to poročilo ne ugaja, bi bilo mogoče dobro, če bi se obrnilo na predsedstvo radikalnega kluba ali pa na poslanca Beširovića za nadaljnja pojasnila. Če bo poslanec Beširović izjavil, da je bil on napačno informiran, bomo isto izjavili tudi mi, bojimo pa se, da nam tega ne bo treba.

— Zasačeni. Pred nekaj dnevi so poročali demokratski listi v celi državi o zločinu, ki se je zgodil v Mašicah pri Novi Gradiški. Demokratsko časopisje je poročalo, da sta dva kmeta ubila enega orožnika, enega pa težko ranila. Demokratsko časopisje je pomembno dostavljalo, da je eden izmed ubijalcev predsednik krajevne organizacije HRSS, in je uboj komentiralo kot zločin, izvršen iz političnih nagibov. — Včerajšnji »Obzor« pa opisuje in tolmači zločin v Mašicah znatno drugače. Poroča tako-le: »Poslanca dr. Lorković in dr. Bazala sta se takoj odpeljala v Mašice, da enkrat v parlamentu pojasnita na tipičnem izgledu, kako delajo Pribičević in njegova klika za narodno edinstvo na Hrvaškem. Kaj se je zgodilo v vasi Mašiči? »Graničar« pripoveduje, da sta hotela orožnika Janko Krasoje in Gjorgje Branković posiliti deklico Marijo Bralić. Njen stric Luka Bralić in njegov sosed Mile Bralić sta vsled tega naskočila orožnika. Razvil se je splošen pretep, katerega so se udeležili tudi sosedje in v tepežu je bil orožnik Branković smrtno ranjen, njegov tovariš pa težko poškodovan. Mile in Luka Bralić sta nato pobegnili v gozdove in jih do danes še niso našli. Vse to — nadaljuje »Obzor« — bi se

lahko dogodilo v vsaki državi. Sedaj pa nastopa oblast, ki ima nalog vzdrževati red in izročati krivce sodišču. Prišel je sodnik, prišlo je veliko število orožnikov v vas pod vodstvom narednika Trboviča, da izvrši preiskavo. Kako so delali ti? Po noči so obkolili vas kakor v vojski. Orožniki so udrli v kmečke hiše (čeprav jim je po ustavi prepovedano prestopiti hišni prag) in so aretirali 10 kmetov. Niso jih pa odpeljali mirno v zapor, ampak so jih med krikom in vikom žena in otrok pretepali in mrcvarili s puškinimi kopti. V zaporu pa se je začela inkvizicija, kakršno pozna le Španija in Balkan. Ljudi so mučili na vse načine, samo da bi povedali, kje se skriva Bralić. Takim mukam pod puškinimi kopti je podlegel kmet Anton Skoverljan, resničen narodni mučenik! To se je zgodilo v dvajsetem stoletju na Hrvaškem, v dobi, ko naj bi se rešil srbsko-hrvatski spor, in ko anketa komisija stika za boljše vizmom... Orožniki so težko ranili še kmete Branka Filiča, Gjura Vidakovića in Martina Klepiča, vsi iz vasi Mašiči. Tu ni šlo — citiramo še vedno »Obzor« — ne za hrvaško-srbski spor, ne za republikanstvo in sploh ne za politiko. Tu je šlo za človečnost. Ali je mogoče, da ostajajo take grozote brez kazni? Anketa, ki je iskala na Hrvaškem boljše vizem, naj bi bila odšla v Novo Gradiško in tam bi ga bila našla, pa ne pri kmetih, ampak pri onih, ki zastopajo državno avtoriteto in ki bi morali skrbeti za red in mir v državi.« — Po teh ugotovitvah bo samostojne demokrate menda minilo veselje proglašati uboj v Mašiči za političen zločin. Ali pa bodo v svoji politični perversnosti poskušali kovati zase političen kapital celo iz krvi po nedolžnem ubitega Antona Skoverljana?

— Tako ne gre več! Državni uradniki nam piše: Za nami je uradniški kongres; za nami vse lepe — mestoma tudi energične govorance, resolucije in kar je enakih ropotij pri takih in podobnih prilikah. In potem? Meni — kakor neštetim državnim uslužbenecem in uradnikom nižjih kategorij se je zgodilo prav tako ta mesec, kakor v vseh prejšnjih: vsa mesečna plača je šla v prvi tretjini meseca, nekaj na stari dolg, nekaj za neobhodno potrebna živila, pa niti do polovice meseca. — Živa resnica! Potrdi jo lahko na tisoče sotrpinov. — Kakšen je uspeh resolucij uradniškega kongresa? Ali je vlada že sploh kaj obljubila? Kaj je z izplačilom razlik in doplačilom k postavno zajamčenim nam plačam, ki nam jih dolguje država, nam — ne kot svojim uslužbenecem, ampak v resnici državnim beračem. Če imaš še kup otrok in jih hočeš nasititi, jim ne moreš kupiti ne pokrivala ne podplatov. Pa naj bo moker od dežju od zgoraj in od spodaj. — Ali so res državni nameščenci v popolni agoniji in pripuščajo, da brijejo današnji vesljači državnega čolnca nore iz njih na celi črti? — Ali je strah pred sedanjim režimom res začel že v kosti in mozeg vsem? Resnično: le skrivoma za kakim vogalom se še čuje med dvema kaka pridušena, pikra; se bliža tretji, tedaj pa — pst, pst. Seveda so nekateri, ki »zaradijo«; drugi so, ki imajo nekaj od doma. Tretji pa so — hvala Bogu, da jih ni dosti, so pa le —, ki žive od raznih nepoštenosti, med katere spadajo tudi defraudacije. Kdor pa nima ne takih ne takih priboljškov, je in ostane državni berač. — Tovariši: na plan! — Nižji uradnik.

takšnih nasprotstvih vedno nastaja, v njih uspeva in bo tudi vsled njih propadel.

Socijalizem ni nastal iz trpljenja prave, objektivne revščine. Uboštva, lakote, nagote, brezdomstva je danes že vse premalo, da bi moglo nositi tako globoko gibanje. In socijalizem ni niti po cerkvi niti po plemstvu podedoval onih trum beračev, ki so nekoč dobivali v bogajme v samostanih in palačah: 19. stoletje jih je pometlo.

Socijalizem je zrastel in se sedaj hrani na tleh onega subjektivnega uboštv, ki danes tare tako mnogo ljudi, četudi dejansko živijo v izobilju, ki bi bilo našim prednikom pomenilo že pravo razkošje. Ta subjektivna revščina je kot nekaka lepra, ki gloda v spodnjih in srednjih plasteh tem bolj, čim bolj se kopiči celotno bogastvo. Na sledovih te večno razširjajoče se bolezni pa se zajeda socijalizem; ima zdravilno sredstvo, o katerem meni, da je edino pravo.

Toda ta bolezen je v tako danih okoliščinah neozdravljiva. Socijalizem bi jo skušal zatreti s pravičnejšo razdelitvijo celotnega bogastva, to se pravi: povečal bi imetje onih, ki se danes smatrajo uboge. Toda ali bi nova razdelitev dobrin povzročila kaj drugega kot lakoto, novo lakoto po še večjem imetju, ko pa že celih 100 let naraščajo želje mas v večji meri nego njih dohodki?

Dokler bodo norme našega življenja tako nestanovitne kakor sedaj; dokler bo naš življenjski ideal tako nestanovitno kakor sedaj; dokler bo vsaka nova pridobitev vzbujala armado novih želja; toliko časa bo nad človeštvom viselo prokletstvo, da se bo čutilo vedno bolj revno, čim bolj se bo večalo njegovo bogastvo. Tudi v socijalizmu ne bo moči za rešitev problema, ki se v svoji da-

našnji obliki zdi nerešljiv. S tem je pa seveda rečeno, da bo človeštvo še dolgo moralo trpeti te tantske muke.

Ni videti nobenih znamenj niti na najdaljšem obzorju, da bi bili Evropa in Amerika pripravljeni, vrniti se k trdnjejšemu in stanovitnejšemu idealu življenja. Temveč vse kaže na to, da se bo še mnogo mnogo generacij izčrpalo ob tem večnem kolebanju hotenja in idealov, večno hrepenč po obilju, ki jim bo tembolj gotovo ostalo neizpolnjeno, čim bolj si bodo domisljale, da ga s svojimi iztegnjenimi rokami že dosegajo in prijemajo. Če pa bi me kdo vprašal, ali mislim, da bosta tudi Evropa in Amerika lepega dne ugledali točnejše določeni in trajnejši življenjski ideal, bi mu brez oklevanja odgovoril: da.

Kar je še vselej bilo, bo tudi sedaj. Nam pa se zdi ta epizoda velika drama zgodovine, v hipnem vršanju ene same ure človeškega bitja smo prišli ob zavest, ko da bi bil to že železni zakon časa.

Vsa stoletja, ki jih poznamo, vse kulture pravi tja do francoske revolucije, vsi narodi razen Evropejcev in Amerikancev, vse religije, v katere je človeštvo kdaj verovalo in vse, v katere se vedno vrne, tudi v Evropi in Ameriki sami — vse to je imelo za temeljno osnovo neko trdnost in trajnost življenjskega ideala. In da bi to pričevanje stoletij tehtalo manj nego motno izkustvo ene same ure? Saj vendar ni mogoče, da bi se bila izpremenila duša človekova, samo zato, ker smo v zemeljskih globinah nekje odkrili novo trdno ali kapljivo tekočo gorljivo snov!

Ne: mi Evropejci in Amerikanci 19. in 20. stol., mi nismo končni izraz zgodovine, mi smo le njena bežna izjema.

Kako se razmejuje slovenska zemlja.

Planina pri Rakeku, 13. maja.

Razmejitvena dela vztrajno napredujejo. Skozi naše gozdove sekajo obmejno črto, kakor je pač poželela italijanska pohlepnost. Malo nad trgovino imamo državno mejo in za vsak korak na svoje posestvo bomo morali iti v žepu prepustnice. Kako smo prosili, da bi šla meja vsaj po katastralni meji, pa nič! Niti koraka ni odstopila italijanska moč. Še več! Pri Windischgrätzovi graščini so šli celo naprej, zakaj grad sam tudi pride pod Italijo. Tako smo oropani in zraven še osramočeni. Ali je to samo slabost naše države, ali je v Belgradu res tako malo interesa na naših obmejnih krajih, da puste našo posest tako kosati in nam onemogočujejo še to bomo življenje, ki smo ga doslej s težavo živeli?

Ne beremo sicer nikjer, kdaj so nas definitivno izročili Italijanom, toda ti se bahajo, da so dosegli mejo, ki jo sedaj zasekavajo, za božično darilo 1924 od PP-vlade. Tej vladi protiljudskega značaja je bilo pač lahko podpisati en protiljudski čin več! Dobili so se pri nas 8. februarja ljudje, ki so volili za PP-vla-

do, ki je izročila našo zemljo Lahom, danes se mnogi bridko kesajo. Prišel je preteklo nedeljo agent SDS iz Ljubljane, da bi prevarane pristaje spet potolažil in jih z lepimi besedami obdržal na »pravi« pot jutrovskega liberalizma, pa je moral celo pred temi »verniki« bežati. Upajmo, da tak udarec kot ga je dobila Planina od sedanjih vlade, trajno ozdravi tudi zadnjega Žerjavovca v našem trgu.

Cesa niso demokrati listi napisali proti SLS radi italijansko-jugoslovanske meje, koliko klevet so nametali na naše voditelje in somišljenike, pa pride odločilni trenutek in voditelji SDS pristanejo na naš gospodarski pogin! Kdo naj vzame tako stranko, take ljudi za rešene, ki jim je več ministerski stolec, več koristi posameznih pristajev, kakor koristi stotin obmejnih gospodarjev, ki so obojeni na žalostno gospodarsko izžiranje! Vse slovensko ljudstvo gleda z gnjevom na dobo sedanjega PP-režima, toda v naših obmejnih občinah bodo še pozni rodovi obsojali vlado, v kateri sedi dr. Žerjav in ki nas je v najkritičnejšem trenutku zapustila.

Dopisi.

Radomlje. Vendar enkrat! — smo se odahnili, ko smo po tričetrtletnem bežanju naposled bili uslišani od gospoda velikega župana, ki nam je poslal tako zaželjenega občinskega revizorja, da po strokovnjaško uredi kolobocije v računih prejšnjega vzor-župana Potokarja. Sicer nam gospod veliki župan še ni poslal pohvalne diplome za Potokarja, vendar pa že danes lahko zaupamo javnosti, da se mu ne bo zgodilo — ničesar žalega, ker je pač samostojni demokrat najzlahnejšega kova. Saj mu tudi mi na stara leta ne želimo ničesar slabega ter mu privoščimo zasluženi pokoj za pečo, zlasti sedaj, ko je oddal posestvo sinu dohtarju. Tega, da bo moral vzlic temu še »odrinuti vsaj kakih petnajst tisočakov (kronske vrednosti) v občinsko blagajno k onemu, kar je odrinil že poprej, ker je pozabil na to tedaj, ko je bil še aktiven župan, no tega mu mi niti ne zamerimo, ker vemo, da je precej pozabljen in trde glave. Gospod veliki župan mu pa tudi ne bo zameril, saj je oče Potokar »državotvorenc« element. Mi smo naposled veseli, da se je stvar izvršila, ko smo že obupali, češ, da revizije ne bo. Tudi bi mi danes ne bili napisali teh vrstic za javnost, če bi ne šlo za to, da še enkrat dokazemo, kako velja dojava mera za liberalce in klerikalce. Ali ste že čuli, ljudje božji, da bi se bil skrivil kakemu liberalcu pod sedanjim režimom? Saj smo komaj iztržili po devetih mesecih, da je sploh prišlo do revizije, dočim se izvrši ta čez noč tam, kjer je vodstvo občine v rokah naših pristajev, in kjer se odstavljajo župani brez vsakršnih preiskav. Sicer pa danes niti ne obljublamo, da ne bomo več poročali o nedopustni porabi občinskega denarja, namreč tudi drugega, ne samo onega, ki ga je bivši župan pozabil vključiti v občinsko denarno knjigo, ki jo je moral revizor celo vzeti s seboj, da jo uredi. — Vendar hočemo počakati, kakšna pohvala pride od velikega župana. Dolej pa — zdravi in zdravo!

Zagorje ob Savi. G. Mirko Weinberger priporoča v »Jutru« zagorskemu občinskemu svetu, naj se odloči ali za zgradbo nove šole ali pa za napravo vodovoda. Če bodo namreč na oboje hkrati mislili, ne bodo ničesar izvršili. Toda g. Mirko s svojim nasvetom neodločnost še poveča, ker se sam ne odloči, kaj naj bi se prej začelo graditi. Na prvi pogled je jasno, da nam je vodovod bolj potreben kot nova šola. Večina občinskega odbora je za vodovod in ga bomo torej preje imeli kot šolo. Seveda

bo pa za vodovodom treba misliti tudi na šolo, kajti tako slabih učnih prostorov, kot jih imamo pri nas, nimajo v zadnji gorski občini. Šolsko poslopje je bilo zidano za štirirazredno šolo, a koncem vojne se je šola povečala v osemrazredno in več razredov ima paralelke. Danes je na šoli samo učnih moči toliko, da imajo komaj prostor v svojih tesnih prostorih. Kaj pa šele učenci! Ko se v dopoldanskih razredih še vrši pouk, že čakajo pred vrati učenci popoldanskih, da takoj spet napolnijo zaduhle sobe. Dva razreda morata biti nastanjena v drugem precej oddaljenem poslopju, eden pa v bivši kleti oz. drvarnici. To se godi vsi čas, odkar je šola osemrazredna. A kdo je temu kriv? Občina seveda. Toda v onem času, ko je postala šola osemrazredna in ko bi se moralo staro poslopje povečati oz. sezidati novo, so imeli občino v neomejeni oblasti demokrati — pristaji g. Mirka Weinbergerja. Po vojni bi se dala šola z malimi stroški sijajno urediti, ker je denar imel takrat veliko veljavo. Sam g. Levstik, šolski upravitelj in demokrat od nog do glave, je bil v onem času župan — a za šolo ga ni bila skrb. Treba bi bilo pač delati in nositi odgovornost, a dela in odgovornosti se demokratje tako strašno boje. Da ima zagorska šola tako siromašne prostore, tega so v prvi vrsti krivi demokratje, ker niso v priložnem času storili kot gospodarji občine svoje dolžnosti. G. Levstik, g. Weinberger et comp. naj se potrkajo na svoja napredna prsa in to ponižno priznajo. Kakor demokrati za šolo niso ničesar storili, tako tudi za nobeno drugo reč ne. Okrog 20 let so vladali zagorsko občino, a ne morejo pokazati niti ene naprave, ki bi bila njihovo delo. So pač mojstri le z jezikom. Odkar so pa demokrati l. 1922. v občini prišli ob vso veljavo in je prevzela skrb za delo SLS in druge socialne stranke, imamo že mnogo novega. Že l. 1923. smo dobili električno razsvetljavo, obe občinski hiši so povišali za eno nadstropje, imamo že načrte za vodovod. Tako se tudi v Zagorju izpolnjuje pregovor: »Naprednjaki« dol, naprednost gor. Še to naj omenimo, da demokratje komaj čakajo prilike, da po svojem ministru Gregorju odstavijo občinski odbor v Zagorju, kar so že storili v Kotredežu. Pravijo, da bo za ta demokratski čin najugodnejša prilika tedaj, ko bo za napravo vodovoda že vse pripravljeno. Tedaj bodo postavili občini svojega gerenta — in zdelo se bo vsaj —, da je vodovod demokratsko delo. Kdor zna — pa zna.

Dnevne novice.

— Slovenski biografski leksikon, ki bo izšel v 6 šestih letih tekom l. 1925 in 1926, se odadja subskribentom, ki se morajo izrečno obvezati, da prevzamejo celo delo, za ceno 500 Din za cel leksikon, ali pa po 90 Din za posamezne zvezke. Naročila sprejema in oddaja prvi zvezek, ki je že izšel, založnica Zadruga gospodarskega bankarstva v Ljubljani in njene podružnice.

— »Predavatelj« SDS. Liberalni agitatorji, ki so hodili po deželi predavati o načrtu zakona o poljedelskem kreditu, so ljudem govorili tudi o novih kreditnih zavodih, ki bodo pod državno kontrolo. Ker tudi te emisarje SDS ljudstvo smatra za vladne agente — povsod pač morajo rezeži hvaliti svojo malho — je nastala po deželi misel, da hoče vlada uničiti naše zadruge. Da to neumnost demokratskih predavateljev popravi, je moral »Domoljub« ljudstvu jasno povedati, da so razne govornice, da more država seči po zadrugnem denarju, čisto neosnovane. — Toda ta konstatacija »Jutru« ni všeč. Ni jim prav, da naš list ljudstvo pomirjuje in mu pove resnico. Namesto, da bi svoje »predavatelje«, ki ne znajo ljudstvu pametno govoriti, prijel za ušesa, se raje znaša nad »dvoreznostjo klerikalizma«. Zanimivo je na vsej stvari to, da vladnim pristajem okrog »Jutra« ni prav, če je ljudstvo pravilno poučeno.

— Uredništvo ali upravništvo? Naše uredništvo — kakor nedvomno tudi vsa druga uredništva — ima dan za dnevno dokaj posla, da odpravlja stvari, ki se tičejo uprave, a so bile zmotno poslani nanj, na pravo mesto. Tudi osebno prihajajo ljudje dan za dnevno v uredništvo visoko gor v III. nadstropje v zadržav, ki bi jih mogli in morali opraviti v pritličju pri upravi. Ta pota in ti posli pomeenjajo tako za stranke kakor za uredništvo izgubo časa in druge nepravilnosti. Zato opozarjamo cenjene čitatelje našega lista, naj razločujejo med uredništvom in upravo: Uredništvo je pristojno samo za duševni del lista: za članke, poročila, dopise, notice, podlistke; uprava pa je pristojna za vse trgovske posle: oglase, plačana naznanila, odpošiljanje lista, naročnino in reklamacije. Z vsemi temi posli, ki se tičejo uprave, nima uredništvo ničesar opraviti in je obračanje nanj v teh stvareh le zamuda časa. Prosimo torej cenjene čitatelje, naj to obojestransko korist upoštevajo in se obračajo v vseh gori označenih stvareh naravnost na upravo. Posebej opozarjamo, da ima uprava »Slovenec« telef. št. 328 (dočim ima uredništvo telef. št. 50). To je razvidno tudi na čelu lista, kar pa občinstvo običajno prezre.

— Umrl je v soboto 9. maja na Dunaju visokošolec Josko Tomažin iz Rašice pri Velikih Laščah. Šolscem in znancom se priporoča v molitev.

Iz štajerske.

IZ MARIBORA.

Obsojen »Tabore«. Odgovorni urednik »Tabora« V. Spindler je bil 13. t. m. obsojen na globo 200 Din, ker je »Tabore« po volitvah 13. februarja radi Mohoričevega propada v Ljubljani očital Jelačinu ml., da je izdajica gospodarskih krogov, češ, da je on kriv, da niso enotno nastopili.

Umrla je 12. maja v Stolni ulici 6 gospa Marija Baumanova, 70 let stara vdova po I. Baumanu, ki je bil 53 let vesten oskrbnik škofijskih posestev. Pogreb je bil večeraj. Rajnka je bila velika dobrotnica revežev in cerkve. Njena last je bila hiša, v kateri je Spodnještajerska posojilnica. Naj v miru počiva!

Lumir A., bivši industrijalec v Kijevu in znan iz afere Kristan-Slavenska banka v Križevcih, odpravi te dni lastno pisarno na vogalu Slovenske ulice v Tegethofovi hiši.

Izpit za profesorje veronauka na srednjih šolah so napravili Franc Osterc, Alojzij Resman, Alojzij Pavelič in Pavel Zivortnik.

IZ CELJA.

Škoda po zadnji povodnji v celjski okolici. Kakor se nam naknadno poroča iz Celja, je zadnja povodenj v Celju in celjski okolici uničila razven že omenjenih stvari tudi pot v vasi Zagrad, ki pelje na Stari grad. Nad Bregom se je vdrl velik plaz z Miklavžovega hriba in ogrožal tam stoječo hišo. Voda je preplavila celo glazijo, je vdrla v kleti mnogih vil, ki stoje ob podaljšku Miklošičeve ceste, kjer je napravila posestnikom veliko škodo. V Pečovniku je povodenj uničila lepo napravo za gojenje rib. Kamenje in zemlja sta zasula napravo in uničila nad 100 iknic. Voda je odnesla tudi tamošnjo vodno napravo. Celjsko ribarsko društvo, ki goji tukaj posebno postrv — ima kot lastnik te naprave vsled povodnji čez 50.000 dinarjev škode. — Iz Laškega nam poročajo, da je bilo tamošnje kopalnice okoli in okoli obdano z vodo. Škoda na ravnokar urejenih nasadih je znatna.

Morilec policijskega agenta Ivana Ribariča prijet — po šestih letih. Celjsko sodišče je doznalo iz Celovca, da se je posrečilo ujeti v Avstriji bivšega štabnega narednika Ivana Gajšeka, ki je poleg raznih drugih goljufij imel na vesti tudi umor policijskega agenta Ivana Ribariča iz Celja, ki ga je ustrelil 28. marca 1919 v kolodvorski čakalnici v St. Juriju ob j. ž. med tem, ki ga je hotel Ribarič odvesti na policijo v Celje. Imenovani se nahaja zaenkrat na varnem v celovških zaporih. V kratkem ga pripeljejo v našo državo in bo izproučen okrožnemu sodišču v Celju.

Predavanje za gojence Glasbene matice v Celju se vrši v nedeljo 17. t. m. ob 11. uri dopoldne v risalnici deške meščanske šole. Ravnatelj g. Karel Sancin bo predaval o muzikalni disciplini in o pravilnem vežbanju posameznih instrumentov. Predavanje je za gojence obvezno. Vabi se tudi učiteljstvo in ostalo občinstvo, ki se za glasbeno umetnost zanima.

Š Shod SLS v Jarenini je bil dne 10. maja ob veliki udeležbi. Na shod so prišli tudi pristaji SKS in SDS. Zborovanje se je vršilo popolnoma mirno. Predsedoval je načelnik krajevne organizacije Alojzij Supanec. Politično poročilo je podal domači poslanec Fr. Zebot. Celo navzoči pristaji SKS so izjavili, da odobravajo delovanje Jugoslovanskega kluba, kateremu se je soglasno izrazila zaupnica. Nekaj Radičevcev, ki so prišli na zborovanje, je izjavilo, da ne odobravajo nastopa svojih voditeljev, ki so zavrgli republiko, ki so jo pred volitvami obljubovali.

Š Radi razpusta občinskih in okrajnih zastopov na Štajerskem je vložil Jugoslov. klub ostre interpelacije na posamezne ministre. O zadevah se bo razpravljalo v parlamentu. Nezakonitosti tudi v Afriki nihče ne more odobravati.

Š za pogorelce v Zlatotičju na Dravskem polju je daroval narodni poslanec Ivan Vesenjak 500 Din. Obenem je imenovan poslanec vložil na vlado interpelacijo, v kateri zahteva znatno denarno podporo za pogorelce. Prizadeti pogorelci se g. poslancu za njegov dar in pomoč iskreno zahvaljujejo.

Š Himen. V Jarenini se je dne 10. maja vršila poroka hčerke ravnatelja admontskih posestev gospodične Marice z gospodom Ivanom Smarčnan, ekonomom v jareninskem dvoru. Bilo srečno!

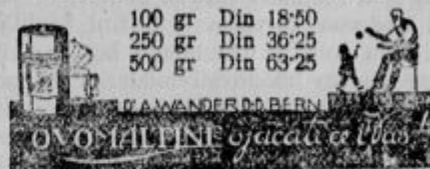
Š Planarska tečaja v Savinjski dolini. Kmetijska družba za Slovenijo priredi s sodelovanjem agrarnega komisarja iz Ljubljane in poljedelskega referenta za mariborsko oblast v dne 17. maja in 18. maja 1925 planarska tečaja za Savinjsko dolino v Gornjem Gradu in v Lučah, na katerih bodo predavali strokovnjaki o planinskem prahu, o planinskih gospodarskih politikah in o planinski statistiki, o planinskih melioracijah in planinskem stavbarstvu, o kmetijstvu v gorskih krajih, o planinski živinoreji in konono o mlekarstvu in sirsarstvu v naših planinah. Za tečaja se savinjski kmetje zelo zanimajo in je pričakovati mnogobrojne udeležbe.

Večkrat ne škoduje!

Kdor ima občutljiv želodec, ni dobro, da samo trikrat na dan je. Treba je jesti večkrat, ali vsakokrat samo malo. V takih slučajih je najbolje, da se med posameznimi odmori vzame skodelica »OVOMALTIME«. Lahko se uživa in popolno prebavlja, ter krepi s tem zdravje in delovno sposobnost.

Dobiva se povsod v škatljicah po

100 gr	Din 18:50
250 gr	Din 36:25
500 gr	Din 63:25

Iz Ljubljane.

POJASNJEN SLUČAJ SMRTI BANOVCA. — TRUPLO PONESREČENCA SO POTEGNILI IZ LJUBLJANICE.

V noči 27. aprila je, kakor se je svojčasno poročalo, padel v Gradaščico starejši mož, livar Banovec. Slučaj je bil zelo enostaven, mož je ob mokrem obrežju spodrsnil in padel v naraslo vodo. Govorilo pa se je o tem mnogo in so se sumničali celo njegovi najbližji sorodniki, da celo njegova sina, kar pa se je izkazalo kot popolnoma neutemeljeno klepetanje deloma zlohotnih, deloma lahkovernih ugihačev. — Včeraj okrog sedme ure zjutraj pa so opazili ljudje, ki so šli po Bregu, da mole iz vode obute noge nekega moškega. Obvestili so takoj stražnika na Kongresnem trgu, ki je poklical reševalno postajo. Reševalni oddelek gasilske postaje je potegnil res na obrežje truplo utopljenega moškega, ki pa je bilo težko spoznati. Ker so bili vsi uverjeni, da je utopljeni že od dne 27. aprila pogrešani Banovec, so poklicali na lice mesta po nalogu policijske komisije, katero je vodil dežurni uradnik g. Kuhar v spremstvu policijskega zdravnika dr. Avramoviča, Banovčeve vdovo, ki je z vso gotovostjo spoznala, da je utopljenec njen mož. Dr. Avramovič je takoj na mestu ugotovil, da ni na trupu nobenih znakov nasilja in da se je mož res ponesrečil in sicer na istem mestu, pred katerim ga je njegova žena že večkrat svarila, da naj ne stopa preblizu nevarnega obrežja. Truplo ponesrečenca, ki je že zelo razpadlo, so prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Krištofu. S tem je ta zagonetni slučaj popolnoma pojasnjen.

Ij Člani moskovskega Hudožestvenega teatra prirede v nedeljo 17. maja ob 11 dopoldne v dvorani Filharmoničnega društva (Kino Matica) matinejo z recitacijami in pevskimi točkami, pri čemer sodeluje g. Sevastijanov, bivši član ruskih imperatorskih gledališč. — Vstopnice v predprodaji pri blagajni kina Matic.

Ij Čuvajmo naše lepe cvetje! Na našem trgu in sploh po mestu imamo povsod vse polno prodajalcev in prodajalk, mladih fantičev in deklet, ki prodajajo različne cvetje. Posebno prevladujejo letos bujne in skoro omamljivo duhteče narcise, ki se prodajajo posebno v kasnejših tržnih urah ali celo pod večer za vsak denar. Lepo je res, da se diči bela Ljubljana s cvetjem, vendar pa je treba pri tem paziti, da naša planinska flora, na katero smo lahko res ponosni, ne usahne in popolnoma ne propade. Raba je dovoljena, zloraba in izkoriščanje prepovedano in to naj ostane tudi za naše prekrasno planinsko cvetje. Sploh bi priporočali ljubiteljem narave, naj se ukrene kaj v njeno varstvo, da je želja po denarju in komodnost meščanov ne bi popolnoma oropala njenih krasot.

— Cvetlična tekma v Rožni dolini. Naše olupševalno društvo je razpisalo znatne denarne nagrade za vzgojo najlepših cvetlic. Vsako hišo te velike, 300 domov obsegaajoče nove vasi krasni ličen vrt, a tudi iz oken pozdravljajo mimogredečega krasne cvetke. Letos hoče društvo na predvečer svoje dvajsetletnice, t. j. 4. julija nagraditi najlepše otroke Flore. Že danes tekmujejo vrtovi z najlepšimi nasadi in upravičena je sodba mestne gospode, ki se šeta po novi lepi brezprašni cesti iz mesta po rožnodolskih cestah s hodniki, da prvač naselbina s svojimi krasnimi rožami celi ljubljanski okolici. Sprehod v lepo Rožno dolino, ki si je ravnokar nadela lične cestne in hišne table po ameriškani numeraciji, ki nasaja kanalizirane ceste z drevedni kanadskih topolov, fructusov in akacij, ki vpeljuje novo elektriko ter vodovod, je s prijaznim Rožnikom v ozarju prava slast mestnemu, svežega zraka potrebnemu Slovcu. In šele to nenavadno ljubko tekmovalje cvetlic vabi z neodvoldljivo silo sleherni dan na poset Rožne doline.

Ij Prve črešnje. Pet česenj za en dinar! Tako so vpili večeraj otroci po sadnem trgu in prosili mamice in očete za en dinar za črešnje. Novina je to, katere se vesele posebnost otroci in se prodaja še nekaj dni po glavnicah, kmalu pa, posebno če se bo obdržalo to ugodno vreme, pridejo tudi črešnje na mero in vago.

Ij Prihodnja porota. Za prihodnje porotno zasedanje v Ljubljani vlada izredno veliko zanimanje, še več po deželi kot v mestu. Pride namreč na vrsto več zanimivih slučajev, ki so v dnevnem vrvenju dogodkov že zastareli, vendar pa se občinstvo še vedno zanima zanja. Raznorod porotnih obravnav že

ni končno veljavno ugotovljen, gotovo pa je, da bo to porotno zasedanje precej obsežno in bo imelo več vsestransko zanimivih slučajev. Spored porotnih obravnav bomo priobčili takoj, ko bodo slučajji in obravnave ugotovljene.

Ij Zrtev domačih razmer. Predsnočnim okoli 12. ure je hotela z mosta pred Trnovsko cerkvijo skočiti v Gradaščico neka že precej priletna domačinka. K sreči je prihital za njo še pravočasno njen sin, ki je hudo starko po težkem sporu končno spravil domov.

Ij Moderna Tarzana. V bližini Ljubljane je zasledila policija dva mlada fantiča, ki bi jih skoro lahko imenovali moderna Tarzana. V temni gozdni skalni votlini sta imela udobno stanovanje in to skoraj boljše in čednejše opremljeno kot marsikaka soba ljubljanskih samecev-podnajemnikov. Od kod sta dobila fanta opremo in kako sta se preživljala do sedaj, še ni ugotovljeno. Po zatrdilu dečkov pa baje državni pravdnik ne bo imel hudega posla.

Ij Predenica. Mestni magistrat ljubljanski opozarja na razglas o zatiranju predenice, ki je nabit po mestu.

Ij Prijava orožja. Z resnično hvalevredno vrnemo zaslužuje ljubljanska policijska direkcija vse tiste, ki imajo kakšno orožje, posebno pa strelno. Nedavno so dobili razno orožje v neki vili F... na Friškovicu. Bilo je seveda konfiscirano. Zadnji čas dobivajo vsi, ki so imeli kdaj orožne liste, pozive od policijskega ravnateljstva, da naj jih obnove in prosijo dovolitve za posest orožja, predvsem pa plačajo — to je važno! — lepe takse za to. Posebno opozarja policijsko ravnateljstvo na določila člena 1. pravilnika za izvrševanje zakona o posesti in nošenju orožja, objavljena v Ur. listu št. 81 z dne 27. 8. 1924. Tudi to je prav in hvalevredno. Ni pa prav in hvalevredno, da je pri raznih in le »gotovih« ljudih nakopičenega še mnogo, mnogo policiji neznanega orožja vojaškega izvora, karabink s strelivom, ročnih granat itd. Ne samo v mestu, tudi po deželi. Znan nam je član nekega državotvornega nacionalnega društva v bližini ljubljanskih okolic, ki ima še na tisoče nabojev. Pa tudi v Ljubljani vedo ljudje, kje se dobi skrita zalog orožja. Kakor se vidi, vedo pri nas ljudje več kakor policija.

Ij Predrznost kolesarjev presega pač že vse meje. Ob glavni cesti, ki pelje od Kolinske tovarne proti Sv. Križu, je ob strani čedna pešpot. Na tej poti je vedno dovolj občinstva. Kolesarji pa, dasi je glavna cesta še v dosti dobrem stanju, vozijo brezobzirno po tej ozki poti, ne oziraje se na občinstvo. Ljudje se jim godrnjaje ogibljuje, če pa kdo opozori kolesarja, naj vozi po glavni cesti, sliši še kake surove izraze. Včeraj se je hotel neki poznan kolesar celo dejansko lotiti neke gospe. Za svoj junaški čin bo imel še neprilike. Neobhodno potrebno bi bilo, da bi policija posvečala tukaj več pozornosti.

Ij Nesreča ob zmajskem mostu. Ko so včeraj peljali drva za peka Pavra in so ob zmajskem mostu zavili s težko obloženim vozom za Ljubljano, je levo kolo zadnje preme zdrknilo na klancu na rob škarpe ob Maljevi hiši, rob se je ponzil in voz se je z zadnjo premo prebrnil na hodnik med škarpo in Maljevo hišo. Voznik je po sreči zaviral pri sprednji premi, tako da se mu ni nič zgodilo. Tudi konja in voz sam so ostali popolnoma nepoškodovani. Potrgana je pa železna ograja in ponižan rob škarpe. Morebiti bo dala ta nesreča mestnemu magistratu povod, da popravi ob tej priliki tudi stopnice na nasprotni strani ob hiši družbe Medic-Rakovec-Zankel, ki so se nagnile. Najbrž je tudi tam škarpa tako slabo napravljena, da ne vzdrži niti pritiska navadnih voz. Tudi je ograja tam že par mesecev pretrgana in ne napravi posebnega vtisa na tujca.

Ij Umrli so v Ljubljani: Kristina Kovačič, ženska sestra, 21 let. — Valentin Zeschko, zasebnik, 78 let. — Antonija Rajat, zasebnica, 70 let. — Ivanka Tšiler, sodarjeva hči, 6 mesecev. — Ivanka Cvek, kovačeva hči, 2 dni. — Ana Ferik, žena železniškega pisarniškega pomočnika, 36 let. — Ivana Okršlar, tovarniška delavka, 62 let. — Fran Bozaj, mizar, 69 let. — Antonija Brunčič, zasebnica, 64 let. — Frančiška Zupan, žena čevljarkega mojstra, 66 let. — Ivana Lap, zasebnica, 71 let. — Ivan Bricelj, šolski sluga, 62 let. — Antonija Cvetečnik, zasebnica, 70 let. — Ivan Skulj, občinski revež, 82 let. — Magdalena Mikš, bivša šivilja, 75 let. — Ana Mrgole, tovarniška delavka, 62 let. — Frančiška Korošec, posestnikova žena, 29 let. — Ivan Držar, dninarjev sin, 8 mesecev. — Antonija Prašnikar, rejnika, 10 mesecev. — Mihael Kapus, posestnik, 78 let. — Marjeta Meglič, gospodinja, 55 let. — Matija Grabner, trgovec in posestnik, 68 let.

Poletne obleke

Iz pristne Chantung svilne kot novost za letošnje poletje najceneje izdelane po meri in po L. razr. tarifi priporoča trvdka

DRAGO SCHWAB — Ljubljana

Iz ostale Jugoslavije.

Nasilna smrt bivšega poslanca. Na cesti med Leskovcem in Turekovo so te dni našli mrtvo truplo bivšega poslanca tamkajšnjega okraja Mitra Micića. Podrobnosti o poslančevi nasilni smrti niso znane.

Gorski vijenac. Kakor poročajo belgrajski listi, so naše zunanje ministrstvo že dalj časa pogaja z avstrijsko vlado, da vrne rokopolis Gorskega vijenca vladiki Njeguša, ki so ga bili Avstrijci v svetovni vojni odnesli s Cetinja na Dunaj. Pogajanja se bližajo zaključku in je nadej, da bodo imela uspeh.

Ukradeno in vračeno denarno pismo na belgrajski glavni pošti. Te dni je bilo na belgrajski glavni pošti izginilo denarno pismo s 87.000 Din. Poštna uprava je stvar javila policiji, ki je takoj aretirala blaginika Tasida in še šest drugih uradnikov in uradnic, skozi čijih roke je bilo moralo iti denarno pismo. Zaman so ti dokazovali, da pisma niso videli. Pridržali so jih v zaporu, kjer so prebili nekaj strašnih dni in noči. Dne 12. t. m. na vse zgodaj je pa nekdo po telefonu nujno klical upravitelja glavne pošte. Ker le-tega ni bilo, je neznanec, ki je govoril po telefonu, naročil slugi, naj pove upravitelju nemudoma, da je stvar, ki jo išče, v poštni skrinjici v Aleksandrovi ulici. Upravitelj se je takoj spomnil izginolega pisma in odšel z uradniki v Aleksandrovo ulico. Komaj so odprli skrinjico, je padlo iz nje pogrešano denarno pismo. Bilo pa je odprto in je manjkalo 16.000 Din. Zaprite uradnike in uradnice so takoj izpustili na svobodo. »Poštenega« tatu, ki je pismo vrnil, bo težko dognati. Sumijo pa, da je bil vsekakor kak poštni uslužbenec.

Lov za sleparji v belgrajski univerzi. Te dni sta iz belgrajskih policijskih zaporov ušla dva sleparska igralca: Radiša Radivojević in Dimitrije Janković. Policijski agenti in orožniki so jima bili takoj za petami. V stiski sta sleparja stekla v univerzo, orožniki pa za njima. Tisti hip so se usuli iz filozofske dvorane dijaki, ki so, ne poznavajoč položaj, takoj ustavili orožnike in zahtevali, da se takoj odstranijo z univerze. Predno so mogli orožniki pojasniti celo zadevo, sta sleparja pri stranskih vratih ušla.

Samomor grešne starke. V Iloku se je zastupila splošno znana vražarica Julka Čolić, ki se je poleg drugega pečala tudi z nedovoljenimi operacijami na ženskah. Državno pravdnništvo v Mitrovici se je začelo zanimati zanjo in jo obtožilo v dveh slučajih detomora. Iz strahu pred sodiščem, je Čolićeva izvršila samomor. Baje je vsled tega zelo odleglo raznim osebam, ki so sedaj varne pred raznimi odkritji.

Dubrovničani za svoj mestni pečat. Z ozirom na nezmisljeni odlok notranjega ministrstva, da se mora oblika vseh občinskih pečatov izenačiti, so sklicali Dubrovničani seštanek najodličnejših meščanov, da se posvetujejo o obrambi proti temu odloku. Dubrovnika mestna občina ima v svojem pečatu od davnih dob podobo sv. Vlahi, ki ga visoko časte vsi Dubrovničani brez razlike. Na seštanju so sprejeli resolucijo na notranjega ministra, v kateri zahtevajo, da umakne svoj gornji odlok in v novem tolstvarnem zakonu zagotovi, da bo mogla dubrovnika občina svoj dosedanj pečat, ki je zgodovinske in heraldične važnosti neizpremenjen ohraniti.

Zavod za tropične bolezni v Skoplju. Otvorilo so ga letos dne 5. aprila. Podpira ga Rockefellerjeva ustanova, je pa največji in najmodernejši tak zavod v Evropi.

Cesta iz Beograda v Kotor. Ker je ta cesta res ena najvažnejših v državi, bodo že obstoječe dele temeljito popravili, druge pa nanovo zgradili. Cesta vodi iz Beograda v Kragujevac, Kraljevo, Raško, Peč in Kotor.

5000 dinarjev za uboj. V vasi Papinci pri Mitrovici je živel kmet Branko Vasić v večnem prepiru s svojo tačjo. Da se je iznebi, je ponudil nekemu Radivoju 5000 dinarjev, če jo ubije. Radivoj je ponudbo sprejel. Po par dneh je vdrl v stanovanje in ubil ravno pri jedi sedečo žensko. Nato je odšel mirno v gostilno in se napil. V pijanosti pa je izdal sebe in maščevalnega zeta.

Iz Primorske.

p Idriske novice. Letos bo birmoval g. knez nadškof dr. Sedej po vseh župnijah idrijske dekanije. — V rudniku je padel 60 m globoko in se ubil Leopold Jurjavčič, oče številne družine. — Umrla je žena oskrbnika mestne bolnišnice Valentina Rupnika.

p »Rdeče knjige«. »Kmetstvo-delavska zveza« na Goriškem je sklenila izdajati zbirko političnih spisov pod imenom »Rdeče knjige«. Knjige imajo namen, da nudijo slovenskemu ljudstvu temeljito politično izobrazbo, kakoršne časniki ne morejo nuditi, ki je pa posebno v razmerah, v katerih žive Slovenci v Italiji, za samoohrambo nujno potrebna. Prvi zvezek »Rdečih knjig« je pravkar izšel pod naslovom »Boji majhnega naroda«. V njem opisuje Janko Kralj stoletne boje irskega naroda za svojo zemljo in svobodo. Ne dvomimo, da bodo primorski Slovenci z veseljem segli po »Rdečih knjigah« in črpali iz njih umske in pravne sile v svojem trdem boju za narodni obstoj.

p Tržaška »Biblioteca civica«. Tržaško knjižnico »Biblioteca civica« so v zadnjem času temeljito preuredili in ji dodelili nove, obsežnejše prostore. Knjižnica obsega nad 200.000 zvezkov. Zelo dragocena je zbirka uradnih dokumentov tisočih se mestne in istrske uprave, ki segajo do l. 1800. in obsegajo dobo od XIV. do XVIII. stoletja in del XIX. stoletja, všteti dobo francoske vlade in Ilirskega kraljestva. Vsa zbirka je še docela nepreiskana.

p Električna centrala v Solkanu. Med goriško »Julijsko vodno-električno družbo« in podgorsko trvdko Brunner se je sklenil dogovor, po katerem zgradi trvdka Brunner v Solkanu veliko električno centralo. Nova centrala bo oddajala električni tok tudi Go-

riču, in to za razsvetljavo in pogon. Cene toku bodo zelo ugodne.

p Poroka. Poročil se je urednik »Edinosti« dr. Lojze Berce iz Dornberga z gđ. Viktorijo Kavčič.

p Smrtina kosa. V Brestovici na Krasu je umrl mnogoletni tamkajšnji nadučitelj Franc Vodopivec. Življal je splošno spoštovanje.

Prosveta.

Knjige in revije.

SLOVENSKI BIJOGRAFSKI LEKSIKON.

Znameniti publicist Herman Wenderl je priobčil o tem monumentalnem delu v »Prager Presse« sledeče poročilo:

Izdajatelj (pravilno urednik) je Izidor Cankar, sloveč duševni delavec, podpira ga triumvirat nič manj odličnih imen kot so Joža Glonar, Franc Kidrič in Janko Šleibinger. Da je tudi štab ostalih sodruidnikov na višini svoje naloge, svedoči delo samo, ki se glede popolnosti, preglednosti in natančnosti lahko pokaže poleg najboljših del leksikografske literature vseh narodov. Zvezek, ki začne s brižinskim škofom Abrahamom (957—994) in konča s kranjsko plemiško rodbino Erberg, vsebuje bogate podatke o pesnikih in pisateljih, slikarjih in kiparjih, duhovnikih in redovnikih, šolnikih in odvetnikih, založnikih in knjigarjih, politikih in propagatorjih, skratka o vseh, ki pomenijo v celoti plodovitost njivo slovenskega duševnega življenja. Tudi veleindustriji kot je »Jugoslovanski Stinnes« Vladimir Arko, nastopijo, celo organizator ognjegastva ima svoje mesto. Vrednost tega priročnika se najjasneje zrcali v velikih, globokih in do natančnosti izdelanih razpravah o odličnih Slovincih kot so Aškerc in Cankar, Dalmatin in Bohorič, Čop in Bleiweis, Einspieler in Dežma n. Bibliografski podatki sami pomenijo mali zaklad, ki ga je odobesne bibliografije o manj odličnih rojakih povečajo važnost zvezka. Našteti so tudi Neslovenci, ki igrajo v slovenski zgodovini ali sedanjosti kako vlogo; poljski jezikoslovec Baudouin de Courtenay, ki se je bavil s slovenskimi jezikoslovnimi problemi, je krila marljivost in stvarno znanje, a tudi manj pravtako omenjen kot čehoslovski generalni konzul v Ljubljani, Otokar Beneš ali Angležinja Fanny Copeland, lektorica angleščine na ljubljanskem vseučilišču in dobra poznavateljica Jugoslovanov.

Slovenski biografski leksikon je izdala in založila Zadržna gospodarska banka v Ljubljani, ki sprejema naročila na celo delo in odaja tudi prvi zvezek, ki je izšel.

Subskripcijska cena za celo delo je Din 500.—, za vsak sešitek Din 90.—. Subskribentom se bodo pošiljali posamezni sešitki brez zaračunanja poštnine.

pr Socialna Misel, četrti zvezek (april), ki je pravkar izšla, je prinesla za slovensko čitajoče občinstvo sploh pravo presenečenje, kajti obravnava osebnost in delo Mahatme Gandija, kojeja ime je sicer znano, delo pa ne, razun če je kdo čital Romain Rollandovo najnovejšo knjigo o tej najmarkantnejši politični osebnosti našega časa. Naslov številki je: Junaška borba Indije za svobodo, kateri je ta snopč posvečen skoro v celoti (18 strani). V osredju te borbe stoji Gandi, kojeja življensko delo se am tu razgrinja v celoti. Obdelal je snov Joško Pokorn na podlagi najboljših tozadevnih virov, predvsem Romain Rollanda, Evelyn Roya in predavanj dunajskega profesorja Knolla. Gandi je uvedel v dnevno politiko princip nenasilja (ahimsa, non-violence), popolnoma v nasprotju z boljše vizmom, on odločno zastopa načelo, da ima princip ljubezni mesto tudi v politiki, in da se z njo nasprotnik lažje in uspešneje premaga nego s tem, če na krivico odgovarjamo z enakim orožjem. To Gandijevo načelo kakor tudi ono o abstinenci se sicer ni moglo docela izvesti, toda je tvorilo ogromen pogon in je vir ogromnih sil v borbi Indije za neodvisnost. Gandijev sekularni pomen za moderno človeštvo se iz te razprave jasno razvdi kakor tudi pomen religioznega počela za javno življenje vsakega naroda sploh. Iz Gandijevega dela se bo v bodočnosti vsak tlačen narod učil, kako se osvoboditi zunanjega pritiska in notranjega, moralnega zla, ključega na dnu narodove duše same. Kako vzvišen n. pr. je pojem Gandijev o narodnosti! »Zame tečeta domovina in človeštvo vzporedno. Narodnjak sem, ker sem človek. Nikdar ne bi hotel na ta način Indiji koristiti, da škodujem Angliji ali kakemu drugemu narodu. Imperializem nima mesta v mojem življenju.« Politik, borec za svobodo svojega naroda, si bo posebno zapomnil sledeče besede Gandijeve: »Za vladanje je treba zmornom dveh: vlade in vladancev. Če vladanci nočejo, ni mogoče nad njimi vladati. Da je vladam tako lahko krotiti svoje podložnike, to je samo zaraditega, ker so le-ti bojazljivi, in se boje najmanjšega fizičnega trpljenja. Jaz pa vam oznanjam evanglijo ljubezni in trpljenja, ki daje nepremagljivo silo, s katero je Kristusov križ in njegova majhna čreda osvobodila svet.« Ali pa: »Angleže je treba prepričati, da ne delajo prav, sila pa nikdar ne prepričuje, temveč ponižuje tistega, ki jo rabi, in rodi zmet silo. Naše orodje je ljubezen, po-

p Otrok utonil v koritu za napajanje živine. Emilja Merljak v Renčah je v torek zjutraj poslala svojega dvestoletnega sinčka s steklenico po vodo na občinski vodnjak. Ko je dete natakalo vodo, je omahnilo in padlo v korito za napajanje živine, ki se nahaja pod vodnjakom. Ko je šla na to pogledat za otrokom ga je našla v vodi že mrtvega.

trpljenje in samozatajevanje. Odrkli smo se vsakemu sodelovanju z vlado, ker lahko živimo brez nje, ona ne more živeti brez nas.« Gandi je tudi res celo življenje trpel in po trpljenju zmagal. Njegovo ime in delo se bo večno blestelo v panteonu voditeljev človeštva, ne v eni vrsti s Petrom, Napoleonom ali Leninom, ki so s silo ustvarjali svoje zamisli, ampak med onimi, ki so prerajali svet z ljubeznijo. — Kdor se hoče na ta zvezek »Socialne Misli« posebič naročiti, naj sporoči to upravi v Jugoslovanski tiskarni, Poljanski nasip 2; cena je 5 Din. — Prihodnja (majska) številka bo posvečena v celoti mlademu katoliškemu dijaškemu gibanju in izide v kratkem.

Iz kraljestva glasbe.

pr Pri koncertu pevskega zbora Glasbene Matice 18. maja sodeluje poleg zbora in velikega orkestra še 6 solistov in sicer: gospe Pavla Lovšetova, Vilma Thierry in Mila Wohinz ter g. Svetozar Banovec, Julij Betteto, Hugo Zathay. Imena teh solistov nam vsekakor jamčijo, da so vse solistične partije v najboljših rokah ter da bodo v vsakem oziru umetniško podane. Poleg solistov ima lepo in hvaležno vlogo tudi mešani zbor. Spremljevanje sta prevzela orkester Dravske divizije in pa orkestralno društvo Glasbene Matice. Dirigiral hode to znamenito delo, ki se prvokrat izvaja v naši državi, zborovodja Srečko Kumar. Vstopnice v Matični knjižarni.

Gledališka umetnost.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

DRAMA:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Petek 15. maja, sobota 16. maja, nedelja 17. maja in v ponedeljek 18. maja gostuje drama v Belgradu.

OPERA:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Petek, 15. maja ob 8. uri: GLUMAČI, OVET-LICE MALE IDE. — Red F. Sobota, 16. maja: Gostovanje Hudožestvenikov NA DNU. — Izven. Nedelja, 17. maja: Gostovanje Hudožestvenikov ZENITEV. — Izven. Ponedeljek, 18. maja: zaprto. Torek, 19. maja: Gostovanje Hudožestvenikov MEDEJA. — Izven.

Nuševeva komedija »Narodni poslanec«, katere ob premieri zaradi odsotnosti nisem mogel oceniti, je delo lokalne zanimivosti, obsega pa toliko plitvin, da napravlja utis prav podpoprečne prigodnice. Le včasih nudi groteska scene igralcu možnost, da se razvije preko meje navadne šale. Na našem odru je bilo delo uprizorjeno skoraj operetno; režijski ni uveljavila nikakega stališča, vse je plavalo od odstavka do odstavka. Igralci so dali očitno najslabše, česar so zmogli in če izvzamemo iz splošne mizernosti le g. Skrbniška, ki je napravil dober tip brez ozira na labilni okvir uprizoritve in go Balatkovo, ki se je za ne posebno vabljivo ulogo potrudila mnogo bolj, kot se navadno potruji za težavnejše naloge in čeprav sta se našla oba v dobroigramen paru, njihovo delo vseeno ni moglo paralizirati izživajoče nesposobnosti ostalih igralcev. Ni potrebno iskati stopnjevanja na itak malenkostni lestevici igralskega podajanja; dovolj naj bo, če si nikakor ne želimo več videti uprizoritve tako manjvrednih kvallitet na slovenskem narodnem gledališču. Kajti pri nas smo si že ustvarili gotov nivo, ki ga moramo stalno dvigati do idealne višine. Predstave kova »Narodni poslanec« pa nas postavljajo v čas pred začetkom umetniškega razvoja slovenske drame.

Gostovanje Hudožestvenikov se vrši v sledečem redu: v soboto drama »Na dnu«, v nedeljo komedija »Zenitev«, v torek klasična igra »Medeja« z gospe Germanovi v glavni vlogi. Pri tej predstavi sodeluje tudi celotni operni orkester. Prodane vstopnice veljajo za iste predstave, kakor so bile kupljene, spremeni se le datum predstav. Torej velja jo prvotno za petek kupljene vstopnice za soboto, sobotne za nedeljo in nedeljske za torek. Datum se je moral spremeniti na zahtevo Hudožestvenikov samih.

Danes v petek zvečer ob pol 8. uri se pojejo v operi Leoncavallovi »Glumači« v dosedanjih zasedbi le mesto g. Popova nastopi prvokrat v vlogi Silvia gospod Jug, ki se odlikuje po jako lepem baritonu. Za opero se pa upripori balet »Cvetlice male Ide«, ki je dosegel pri premieri v sredo prav lep uspeh. Predstava se vrši za red F.

Uprava gledališča opozarja občinstvo, da bo začetek opere »Glumači« in baleta »Cvetlice male Ide« vsakokrat ob pol 8 in ne ob 8 kakor je bilo prvotno javljeno.

Po svetu.

JUSTIFIKACIJA

BOLGARSKIH ATENTATORJEV.

Sofija, 14. maja. (Izv.) Justifikacija v procesu radi atentata na smrt obsojenih je določena za soboto 16. t. m. ob 8 zjutraj.

LORD MILNER UMRL.

London, 14. maja. (Izv.) Bivši guverner v Južni Afriki lord Milner je danes umrl.

PREISKAVA ZARADI ŽELEZNIŠKE NESREČE PRI STARGARDU.

Varšava, 14. maja. (Izv.) Razsodišče je razsodilo, da Poljske zaradi železniške nesreče pri Stargardu ne zadene nobena krivda. Nesreča je bila posledica zločina, ki so ga zakrivali iz službe odpušteni delavec Klein, odpušteni kaznjenelec Miholek in neki čevljar iz Gdanska.

* * *

KOLIKO JE AMERIKA POSODILA V LETU 1924?

Trgovski oddelek vlade Zedinjenih držav objavlja, da so Amerikanci minulega leta posodili inozemstvu 9.090.000.000 dolarjev. Od teh 9 milijard so prejeli 600.000.000 dolarjev obresti, dočim so jih dobili za zunanja posojila 1. 1923. le 33.000.000.

ANGLEŠKI PODMORNIK X 1.

Njegovo zgradbo so zatajevali in pravtako tudi ne vemo, kam ga bodo najprvo poslali. Stal je 842.000 funtov, torej okoli 900 milijonov kron! Dva dni in pol je lahko pod vodo, ne da bi mu bilo treba priti na površino. Posadka šteje 121 mož in so morali vsi prisesti, da ne bodo nič povedali, kako je zgrajen in kako je opremljen.

NAJHITREJŠA TIPKARICA.

Pet kanadskih mest je razpisalo tekmo za enominutno hitrost v tipkanju. Darilo je dobila Irma Wright iz Toronta s 117 besedami. To pa še ni prav nič v primeri z Angležinjo Millicent Woodward, ki je v decembru 1922 natipkala v eni minuti na pamet 276 besed. Neka tovarna pisalnih strojev jo je nastavila kot demonstratorico in ji dala letno plačo 1000 funtov = 1.200.000 kron, torej 100 tisoč kron na mesec. Woodwardova je danes 32 let stara, zapiše povprečno na minuto 173 narekovanih besed, z zavezanimi očmi pa 169. Med vojsko je prevzela službo dveh žensk in enega moškega in je dobila tudi plačo vseh treh.

HOTEL ZA DAME.

V Chicago so otvorili hotel, kamor hodijo samo ženske. Razen nočnega vratarja je vse služabništvo žensko. Vsa oprava je prirojen ženskemu okusu, v omarah so likalniki, likalna deska in majhna električna kuhinja.

ZALOSTNO VESELA IGRA V ŠTIRIH.

Zapletena tragikomedija se je odigrala pred par dnevi v Berlinu. Zakonski mož se

je sprl s svojo postransko ljubimko. Dekle se je od svojega ljubčka odtrgalo in skočilo v vodo. Voda mu je pa očividno hitro ohladila jezo in je splavalo h kraju. Tam jo je že čakal ljubimec in mu prisolil par zaušnic. Mož je peljal mokrega dekleta v svoje stanovanje. Tu je pa zvedel, da jo je njegova žena, ki je slučajno naletela na prizor ob vodi, pravkar pobrisala s svojim ljubimcem.

PREPIRLJIVE BOGINJE.

Ko so 12. maja peli v dvorni operi na Dunaju Wagnerjevo »Walküre«, so se boginje med seboj sprle. Prizor je bil zelo mučen. Gospej Olševski, ki je pela Friko, je bilo zelo nerodno, da sta za kulisami precej glasno zabavale gospe Jerica Kitlova in Jovanovičeva. Gospa Olševska je zaklicala dvakrat za kulise: »Prosim, ne motite!« Ker se boginje za kulisami za njeno prošnjo niso prav nič zmešale, je v svoji jezi v velikem loku proti njim plunila. Plunek je priletel na gospo Kitlovo, ki se je radi tega sila razburila in na odprtem odru zaklicala Olševski: »To je vendar nesramno, vi nesnaga!« Olševska je odvrnila: »Plunek ni namenjen vam, ampak tej-le tu,« in je pokazala gospo Jerico. Jerica je razburjena protestirala proti takemu načinu govorjenja, nakar je Olševska zavpila: »Držite jezik za zobmi, vi izvržek,« in pozneje ponovila: »Molčite, trapasta gos!« Jerica vsa ogorčena ni marala peti in je hotela takoj ostaviti opero. Ravnatelj Schalku se je komaj posrečilo pomiriti jo. Jerica se je pozneje od razburjenosti onesvestila. Olševska je naslednji dan zapustila Dunaj. Dogodek se bo obravnaval najbrže še pri sodišču, ker nameravata Jerica in Kitlova tožiti.

* * *

sv Znani mladi filmski igralec Jackie Coogan 10 let ne bo več igral, ker bo nadaljeval šolo. Ko bo dovršil svoje šolanje, bo zopet nastopil. Svojim staršem je prigljal do slej lepo vsoto 2 milijonov dolarjev.

sv Francoski general Maugin umrl. Zbolel je za vnetjem slepiča. Poznan je bil kot poveljnik francoskih kolonijalnih čet. Spomladi 1918 je poveljeval francoskim četam na zapadni fronti ob veliki ofenzivi. Po premirju je prevzel poveljstvo nad francosko rensko armado. Znan je bil tudi radi velikega števila otrok, katere so francoski listi večkrat slikali.

sv Veliki požari na Japonskem. Kakor poročajo iz Tokija, je velik požar uničil mesto Sapporo na otoku Jesso. Zgorelo je 200 hiš. Prav tako je izbruhnil velik ogenj v mestu Kumagavi, središču japonske industrije s svilo. Tu je zgorelo več kakor 2000 hiš.

sv Barzilai umrl. V Milanu je umrl znani odvetnik Angelo Barzilai, star 79 let. Barzilai je bil po rodu Tržčan in neumoren dela-

vec v bišem iredentističnem gibanju. V zadnjih letih je veliko delal za italijansko-češkoslovaške gospodarske odnose in bil predsednik Italijansko-češkoslovaške zveze.

sv Mednarodna esperantska konferenca. V Parizu se vrši od 14. do 17. t. m. mednarodna konferenca za praktično porabo esperanta. Na konferenci je zastopanih več kakor 120 trgovskih zbornic, zastopnikov veletrgov ter drugih trgovinskih korporacij 31 dežel.

sv Za naše filateliste. Mednarodna razstava poštnih znamk je baš sedaj odprta v Lovru v Pavillon de Marsan. Ena najznamenitejših razstavljenih zbirk je zbirka newyrskega Lichtensteina. Obsega popolno zbirko kanadske od l. 1857 do l. 1862., Novo škotsko z leta 1851. in New Brunswick istega leta. Tudi nekateri angleški razstavitelji imajo tam dragocene zbirke.

Iz katoliškega sveta.

KONGRES KRŠČANSKIH MLADENICEV V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 14. maja. (Izv.) Od 19. do 22. maja se vrši v Pešti kongres društev krščanskih mladenicev. Na kongresu bo zastopanih 25 narodov s 105 zastopniki.

* * *

c 28. evharistični kongres 1926 v Chicagu. Svetovni evharistični kongres bo leta 1926. in sicer od 20. do 23. junija v Chicagu. Doslej je bila navada, da se je vsak evharistični kongres končal na nedeljo s svečano evharistično procesijo, prihodnji kongres pa se bo na nedeljo začel. Svečana procesija se ne bo razvila v mestu samem, ampak 60 km proč od mesta v parku duhovniškega semenišča, ki ga je dal zgraditi kardinal Mundelein. Za časa kongresa bodo tri velike maše: pri prvi bo pelo 50.000 otrok, pri drugi vsi učenci srednjih in višjih šol, pri tretji pa ogromen moški zbor. Podrobnosti za prireditve kongresa določajo sedaj kardinal Mundelein, kateremu pomagata škof Kelley iz Oklahome in škof Heylen iz Namurja v Belgiji.

Kardinal Merry del Val je 6. maja praznoval 25 letnico svojega posvečenja v škofa. Kardinal Merry del Val je bil državni tajnik pod papežem Pijem X. Je Španec, bil rojen 10. oktobra 1865 v Londonu, kjer je bil njegov oče v diplomatski službi. Zdaj je tajnik sv. Oficija.

Praznik Device Orléanske so slovesno praznovali po vsej Franciji v nedeljo, 10. maja. Vse cerkve so bile okrašene z narodnimi trobojnicami in povsod so se vršile slovesne službe božje. Ta praznik se od leta do leta, posebno sedaj po vojni, bolj slovesno obhaja in bo, kot se vidi postal enako narodni praznik, kot oficielni 14. juli, ko slavijo spomin na zavzetje Bastille.

Mednarodna katoliška liga (Ika) bo imela svoj peti kongres v Oxfordu od 11. do 16. av-

gusta pod visokim pokroviteljstvom kardinala Bournea, westminsterskega nadškofa in častnim predsedništvom mgra Intyrea, birminghamskega škofa. Baval se bo s problemom plemen in narodnosti iz stališča katoliške doktrine. Predavali bodo med drugimi mgn. Fišer, škof v Košicah, in italijanski poslanec Mauri iz Milana, bivši minister.

Razstava cerkvene umetnosti se vrši na mednarodnem knjižnem sejmu v Firenci, posvečena je verskim slikam in knjigam. Katoliške knjižarne vsega sveta so tu razstavile svoja dela. Ta razstava, ki je pod visokim pokroviteljstvom kardinala-nadškofa firenzškega, se nahaja v pritličju velike razstavne palače, okrašena je z verskimi dekorativnimi motivi in v njej se bodo dajali koncerti cerkvene glasbe.

Cerkveni vestnik.

c Rimskim romarjem iz Ljubljane: Knjižnica »Rimsko romanje in našrt Rimac« so dole in se dobre pri stolnem župnem uradu. Pridite ponj!

Učiteljski vestnik.

Kamniška podružnica Slomškove zveze ne zboruje 16. maja, ker je ta dan od višje šolske oblasti določen kot treznostni dan na osnovnih šolah. Dan zborovanja se pozneje pravočasno naznani. — Odbor.

Dijaški vestnik.

Naročnikom »Križa na gorici!« Uprava »Križa na gorici« sporoča vsem naročnikom, da bo te dni doposlala položnice vsem tistim, ki še niso poravnali naročnine, in vljudo prosi, da zaostalo naročnino poravnajo.

Počitniška zveza priredi v nedeljo 17. maja svoj vsakoletni cvetlični dan. Upamo, da bo naša občinstvo blagohotno podprlo akcijo te največje dijaške organizacije, ki že več let najuspešneje deluje na polju medsebojnega poznavanja Jugoslovana in ki tiho, neopazeno dela na zgradbi resničnega duhovnega edinstva. — Apeliramo na članice in člane vseh podružnic PZ v Ljubljani, kakor tudi na vse druge, ki so voljni sodelovati pri cvetličnem dnevu, da se udeležijo pripravljalnega sestanka danes ob 18 v 1. c. razredu realke. — Odbor MUFS.

Orlovski vestnik.

Orlovski odsek v St. Jerneju na Dolenjskem ponovi dne 17. maja ob 3 popoldne v Društveni dvorani telovadno akademijo. Sodeluje domača orlovska godba. Prijatelji Orla vabljani. — Odbor.

Naznanila.

Franciskanska prosveta. V nedeljo 17. maja priredimo majniški izlet: Medvode—Smlednik—Repnje—Mengeš. Odhod z vlakom ob 6.40 zjutraj z južnega kolodvora. V Smledniku ob 9 sv. maša. Vračamo se iz postaje Jarše-Mengeš ob 5.30 popoldne. Izletniki naj vzemo s seboj mrzla jedila. Izlet napravimo, če od šestih do odhoda vlaka ne bo deževalo. V slučaju skrajno slabega vremena bo izlet 24. maja.

Izredni občni zbor stavbne zadruge »Trnovski prosvetni dom« v Ljubljani, r. z. z. o. z., bo dne 22.

Brezmejna lahkorniselnost je — drugače ne moremo reči —, ako po več dni ali pa celo po več tednov ne snažite pravilno svojih ust in zob. In vendar je to zelo lahko, ako rabite Odol: samo nekoliko kapljic ga kanete v kozarec tople vode, ki jo potem premešate z zobno krtačico; s tem izpirate in grgrate popolnoma po svoji volji in si končno — zlasti predno greste spat — še s krtačico dobro osnažite zobe. Videli boste: Odol je čudovito sredstvo za osveženje ust, pri katerem mnogo več prihranite, nego pri vseh drugih zobnih kremah in praških. V teku desefletij je Odol postal kulturni pojm.

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Pri teh besedah je vstal, stopil k njej, oči plamteče v žarkem ognju, žarečih lic.

Bil je tako nagel, da je imela komaj čas nehote vzkrikniti in stopiti nazaj, ulovivši ga hkratu za eno njegovih rok, ko jo je skušal objeti.

V nasprotju z njim je kri znenada izginila iz njenih lic. Roka, ki je odvrnila njegovo in jo še vedno držala, je trepetala. Odvila je prste in roka mu je padla ob bok. Hotela je nekaj izpregovoriti, nekaj storiti, odstraniti nerodno koščljivost celega položaja, a nobena prava misel ne dejanje ji ni padlo v glavo. Zavedala se je samo, da jo močno žene na smeh. Nagib je bil deloma histeričen deloma spontano razpoloženje, ki je naraščalo od trenutka do trenutka. Dasi je bil položaj osupljiv, ji smešna njegova stran ni ostala prikrita. Bilo ji je kakor človeku, ki je prestal vso grozo, misleč da ga je napadel počestni razbojnik, a je spoznal, da je bil zgolj nedolžen pešec, ki je vprašal, koliko je ura. Daylight je bil hitrejši.

»Ej, dobro vem, da sem gotovo bedak,« je rekel. »Mislim — mislim, da je najboljša, da sedem. Ne bojte se me, gospica Mason, nisem v resnici nevaren.«

»Se ne boim,« je odgovorila nasme-

niš se, zdrknila na stol, poleg katerega je Daylight na tleh opazil nekoliko bele drobnarije in čipk. Zopet se je nasmejala. »Akoravno priznam, da ste me za hip prestrašili.«

»Kar smešno je,« je vzdihnil Daylight malone obžalovaje; »tukaj pred vami sem, dovolj močan, da bi vas ovil okoli prsta, tu pred vami sem, vajen, imeti svojo voljo pri ljudeh in živalih in vsem. Pa sedim tukaj na stolu tako slaboten in brez moči kakor majhno jagnje. Vso moč mi jemljete.«

Deda je zaman napenjala možgane, da bi našla odgovor na te besede. Nepristano so se ji misli sukale o tem, kako je stopil sredi nasilne snubitve v stran pa pričel z brezpomembnimi opazkami. Njegova sigurnost je naredila močen vtis nanjo. Tako malo je dvomil o tem, da jo želi za ženo, da je lahko prenehal in začel nasplošno govoriti o ljubezni in učinkih ljubezni.

Opazila je, da mu je roka nezavestno zdrknila na znani način v žep, kjer je vedela, da ima tobak in rjave papirčke.

»Le kadite, ako vam drago,« je rekla. Sunkoma je odtegnil roko, kakor da bi ga bilo nekaj pičilo v žepu.

»Ne, nisem imel v mislih, da bi kadil. Mislim sem na vas. Kaj drugega naj stori človek, ki si želi ženske, kakor da jo zaprosi, naj mu bode žena. No, in vse to jaz sedaj delam. Vem dobro, da ne znam, ka-

kor je običajno. Govorim pa po domače in to je dobro zame. V resnici si vas silno želim, gospica Mason. Malone ves čas ste mi sedaj na mislih. In kar želim vedeti, je — no, da, ali vi hočete mene? To je vse.«

»Jaz — jaz bi rada, da bi me ne bili vprašali,« je odgovorila mehko.

»Morebiti je najboljša, da doznate nekoliko stvari, preden mi daste odgovor,« je nadaljeval prezirajoč dejstvo, da je odgovor bil že podan. »Nikdar v svojem življenju nisem hodil za nobeno žensko, vzlic vsem nasprotnim vestem. Tisto, kar berete o meni po časnikih in knjigah, da sem kakor ubijalec žensk, vse skup ni resnica. Pičice resnice ni na njih. Mislim, da sem igral karte in pil visko več, kot je bil moj delež, ampak ženske sem pustil pri miru. Bila je nekoč ženska, ki se je usmrtila, ampak jaz nisem vedel, da me je tako silno hotela imeti, sicer bi jo bil poročil — ne iz ljubezni, ampak da jo obvarujem pred samomorom. Norela je za menoj, ampak jaz ji nikdar nisem dal najmanjše pobude. Vse to vam pravim, ker ste čitali o tem, in želim, da bi od mene izvedeli čisto resnico.«

»Ubijalec žensk!« se je zarežal. »Veste, gospica Mason, ne morem si kaj, da vam ne bi povedal, da sem imel celo svoje življenje strah pred ženskami. Vi ste prva, ki se je ne bojim. To je baš čudno pri vsem. Jaz vas naravnost obožujem in ven-

dar nimam strahu pred vami. Morebiti zaradi tega, ker ste drugačni od žensk, ki jih poznam. Vi me nikdar niste lovili. Ubijalec žensk! Veste, bežal sem pred ženskami, kar se spominjam, in mislim, da me je to rešilo, da sem bil močan in da nisem nikdar padel in si zlomil nogo ali kaj drugega.

»Nikdar mi ni prišlo na misel poročiti se, dokler nisem našel vas, in še dolgo potem, ko sem vas našel. Vljubil sem vas, nisem pa nikdar mislil, da bi prišlo do poroke. Veste, cele noči ne morem zaspati, vedno mislim na vas in si vas želim.«

Prenehal je in čakal. Iz košare je vzela čipke in muslin, mogoče, da si uredi misli in živce, in je začela šivati. Ona ga ni gledala, on pa jo je kar požiral z očmi. Opazil je trdne, delavne roke — roke, ki so mogle brzdati konja kakor je bil Bob, ki so znale tipkati skoraj tako hitro, kakor je človek mogel govoriti, ki so mogle šivati nežne stvari, in ki so brezdvomno lahko tudi igrale na glasovirju, ki je stal v kotu. Opazil je še neko žensko podrobnost — njene šolne. Bili so majhni in bronaste barve. Nikoli si ni mislil, da ima tako majhne noge. Na njenih nogah je videl samo poulične čevlje in jahalne škornje, in ti mu niso oznanjali tega. Ti bronasti šolni so ga očarali in oči so se vedno obračale do njih.

(Dalej sledi)

1925 ob 8 zvečer v dvorani Kolesarske ul. 1 z dnevnim redom: Volitev nadzorstva. Potem bo ob pol 9 prav tam redni letni zbor z dnevnim redom: 1. Odobrenje zapisnika o ustanovnem obnem zboru; 2. poročilo načelnika; 3. poročilo nadzorstva; 4. odobritev računskega zaključka za leto 1924; 5. slučajnosti. K udeležbi vabi načelnik. Slov. kat. izobraževalno društvo v Višnji gori priredi v nedeljo 17. maja ob 8 zvečer in ponovi na Vnebohod 21. maja ob 3 popoldne narodno igro: Naša krič. K obilni udeležbi vabi odbor.

Turistika in sport.

Klub ljubiteljev pičarjev vabi vse one, ki imajo fisticorne pse pičarje ali spanjele, da jih jimprej priprave. Predložijo naj tudi rodovnike, ako jih imajo, sicer si jih bodo lahko nabavili od kluba.

Grški STURM v Ljubljani. V soboto ob 17.30 in v nedeljo ob 15 odigra Ilirija dve važni mednarodni tekmi z grškim prvakom Sturmom. Ilirija nareži v Sturm in kvalitativno prvorazredni team, ki je priznan kot enakovreden dunajskemu profesionalnemu I. razredu in proti kateremu bo mogla doseči dober rezultat le z naporom vseh sil. In brez dvoma bo Ilirija tudi storila vse, da poda čim boljše igranje in tako popravi slab utis izza igre s Haskom. Napadalni kvintet bo igral v soboto v sestavi: Zupančič 1—Poduje—Oman—Doberlet—Pevalak. Milan pa je poklican, da kot desni half izpolni vrzel, na kateri boleha Ilirija že celo sezono. Sturm je dosegel letos razne izravnanje rezultate z najboljšimi reprezentanti Dunaja, n. pr. WAC, Slovenom, Admiru itd., v Pragi je podlegel Sparti samo z 1 : 3. Navadno daje gros igrancev v reprezentančni team Gradca, oziroma Slavjanske. Najboljši deli moštva so centerhalf Greiner, nadalje vratar Gürtl in forward: Waldhauser—Oroszy—Sinković—Deller—Dellinger. — Predprodajo tribunskih sedežev vodi tvrdka J. Gorec. Sedeži so numerirani.

Ljubljanski skauti! Jutri, 16. maja je ob 5 popoldne na reški za vse oboje obvezen slegov sestanek. Priidite v kroju!

Zahvala.

Mati junaka Kvartiča se zahvaljuje. Ob šesti obletnici svoje junaške smrti je bil moj nepozabni sin Milan deležen tako iskrenega počaščenja, da mi je bil ta za mene tužni dan dan globokega zadoščenja in tolažbe. Vsem, ki so molili za dušni mir mojega Milana in se poklonili njegovemu spominu na grobn. pristržna hvala! Zlasti mi je bila v tolažbo navzočnost divizionarja g. generala Stojadinovića, številnih gg. častnikov, polkovnikov in p. g. Raktelja in Milanovih sobojnikov gg. rezerviranih častnikov. Tolazilne in vzpodbudne besede vč. g. Bonača mi ostanejo vedno v spominu. Hvala dalje iskrena g. Zdešarju in gg. pevcem »Ljubljane«, ki ste počastili Milana s svojim ganljivim petjem. Zahvaljeni bodite zastopniki društva »Gospodarski zvon«, Sokola in Orjuna in vsi, ki ste prišli na junakov grob, da prilijete olja ognju svoje domovinske ljubezni. Hvala, hvala! — Katinka Kvartič.

Zahvala. Vdova po pokojnem Milanu Stupici se najiskrenejše zahvaljuje cenjenemu uradništvu in delavstvu tobačne tovarne v Ljubljani za denarno pomoč v znesku 452 Din. nabranih po gospej A. Rothovi. — Pavla Slavica.

Gospodarstvo.

g Sejmisko poročilo iz Maribora. Na svinjski sejmi dne 8. maja se je pripeljalo 535 svinj in 4 koze, 3 ovce, 1 jagnje; cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov komad Din 70—82.50; 7—9 tednov 125—175; 3—4 mesece 182.50—300; 5—7 mesecev 300 do 385; 8—10 mesecev 450—500; 1 leto 675 do 725; 1 kg žive teže 13—14.50; 1 kg mrtve teže 15—16.75; koze komad 250—275; ovce 162.50; jagnje 125. Prodalo se je 293 komadov.

g Seja upravnega odbora Narodne banke. V torek dopoldan in popoldan se je vršila seja upravnega odbora Narodne banke. Na seji so največ obravnavali vprašanje dajanja sezonskih in rednih kreditov. Sklenjeno je bilo pomagati onim krajem, katerim so po naravi poslovi ti krediti najpotrebnejši. Kar se tiče dodeljevanja novih kreditov, se bo to začelo kmalu. Ti krediti bodo majhni in omejeni, ker so tudi sredstva, s katerimi razpolaga Narodna banka, majhna. O kakih novih prošnjah za kredite ni govora. Na koncu se je so razpravljali tudi o prejemu novega kovanega denarja po 50 par, 1 in 2 dinarja, ki ga bo dalo finančno ministrstvo Narodni banki.

g Anketa o vzrokih padanja izvoza živine in mesa. Predvčerajšnjim se je vršila anketa izvoznikov živine in mesa, katere so se udeležili tudi zastopniki poljedelskega ministrstva. Statistični podatki o izvozu živine in mesa so sledeči: vrednost izvoza teh produktov je bila leta 1923 3213 milijonov Din, lani pa 3094 milijonov Din. Izvoženih je bilo: konj 1923 51.635 glav, 1924 55.193 glav; goved 1923 206.513 glav, 1924 163.100 glav; svinj 1923 140.141 glav, 1924 86.183 glav; ovce 1923 387.452 glav, 1924 317.020 glav; perutnine 1923 1.906.351 glav, 1924 1.630.679 glav; mesa in izdelkov 1923 22.081 ton, 1924 19.196 ton. Kot vzrok so navajali živinske bolezni. Izvozniki so posebno obojevali uvoz ameriške masti. Na tej anketi bo še izdelal poseben odbor resolucijo, v kateri bodo navedene zahteve izvoznikov živine.

g Iz žalostne statistike našega voznega parka. Iz referata, ki ga je imela Centrala industrijskih korporacij na gospodarskem kongresu v Sarajevu, posnemamo sledečo statistiko našega voznega parka na dan 25. aprila 1925 (podatki v oklepaju so o stanju z dne 5. marca 1925): V prometu lokomotiv 1. normalnotirnih 1178 (1127), 2. ozkotirnih 427 (422); izven prometa lokomotiv: normalnotirnih 830 (970), ozkotirnih 299 (288). — V prometu tovornih vagonov: normalnotirnih 28.397 (27.394), ozkotirnih 3832 (3812); izven prometa tovornih vagonov: normalnotirnih 17.460

(15.792), ozkotirnih 1179 (1112). Ta pregled pa ni popolnoma zanesljiv. Iz njega ni n. pr. razvidno, koliko vagonov in lokomotiv se je popravilo v delavnicah, potem koliko je vmes lokomotiv in vagonov dobavljenih na račun reparacij.

g Jugoslovansko društvo za zaščito upnikov. Omenjeno društvo ima svoj občni zbor dne 29. maja v Zagrebu.

g Belgrajska borza. Občni zbor belgrajske borze se vrši 24. maja. Volili bodo 5 borznih svetnikov, 5 članov nadzorstva in 60 članov borznega razsodišča.

g Hmelj. V Zatu 8. maja. Zadnje dni se je povpraševanje po hmelju ojačilo in se je do 6. maja prodalo dnevno 20 do 50 zavojev hmelja. Večina nakupljenega hmelja je bila določena za izvoz in to prvovrsten hmelj v ceni od 3300 do 3450 Kč za 50 kg, hmelj srednje vrste je pa šel v denar po 3200 do 3300 Kč za 50 kg. Doslej je bilo prodano 61.723 zavojev, to je približno 134.600 stotov po 50 kilogramov žalskega hmelja lanskega pridelka. Po nekoliko toplih dneh je danes močno deževalo, kar je po toplih dneh mladim hmeljem rastlinam še posebno dobro delo. V hmeljnikih, ki so bili zgodaj obrezani, so že pol metra visoke mladike. Na kesno obrezanem hmelju se je pojavil mrčes v velikih množinah, a današnji dež je mušice do malega uničil. V onih krajih pa, kjer ni bilo dežja, pokončavajo ta škodljivi mrčes s tobačnim izvlečkom.

Borze.

Dne 14. maja 1925.

DENAR.

Zagreb. Berlin 14.60—14.75, Italija 2.5175 do 2.5175 (2.5160—2.5460), London 298.25 do 301.25 (297.50—301.50), New York 61.20—62 (61.28—62.08), Pariz 3.2250—3.2750 (3.2150 do 3.2650), Praga 1.82—1.84 (1.8150—1.8450), Dunaj 8.61—8.75 (8.63—8.75), Curih 11.91 do 12.01 (11.90—12), Brusel 3.0850—3.1350.

Curih. Belgrad 8.40 (8.40), Pešta 0.007260 (0.007260), Berlin 1.23 (1.23), Italija 21.18 (21.21), London 25.08 (25.065), New York 516.7 (516.7), Pariz 26.95 (26.875), Praga 15.30 (15.30), Dunaj 72.80 (72), Bukarešt 2.50 (2.5250), Sofija 3.7750 (3.7750).

Dunaj. Devize. Belgrad 11.505, Kodanj 183.40, London 34.44, Milan 29.07, New York 709.35, Pariz 36.99, Varšava 136.50. Valute: dolarji 707.60, lira 20, dinar 11.46, češkoslovaška krona 20.98.

Praga. Devize: Lira 138.625, Zagreb

54.90, Pariz 176.5, London 163.80, New York 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstotno inv. pos. 62—63.50, vojna škoda 175 (den.), Celjska pos. 200—205, Ljublj. kred. 225—260, Merkantilna 110 (zak.), Praštediona 805—812, Kreditni zavod 190 do 200, Strojne tovarne 133 (bl.), Trbovlje 378 do 386, Vevče 110—118, Stavbna družba 285 do 280.

Zagreb. Hrvatska eskompt. banka 106 do 107, Hrvatska kreditna 105—108, Hipobanka 60.75—61.25, Jugobanka 99—100, Praštediona 810—820, Slavenska 70—71, Ljubljanska kreditna 242.50—249, Eksploatacija 39—42, Šečarana 605—610, Nihag 49—50, Gutmann 400 do 420, Slavex 175, Slavonija 54—57, Trbovlje 380, Vevče 110—120, 7 odstotno drž. invest. pos. 62—63, vojna odškodnina 179—180.

Dunaj. Alpine 35.26, Greinitz 13.8, Kranj. industrijska družba 44.5, Trboveljska 44.15, Leykam 14, Gutmann 44.5, Mundus 80, Slavex 17, Slavonija 5.7.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Smrekovi hlodi od 25 cm prem. naprej, različne dolžine, fco nakl. postaja 250 (den.); hrastovi frizi, 4—10 cm, od 25 do 60 cm, I. in II. vrsta, fco meja 1400 (den.); cerovi krliji od 25 cm prem. naprej, od 2 m dolž., fco nakl. postaja 10 vag. 18, 18, zaklj. 18; zaboje glave (Testale), 20 mm, 28 krat 34 cm, eno- in dvodelne, fco meja 630 (den.); bukova drva, suha, 1 m dolž., fco meja 25 (den.). — Zito in poljski pridelki: Pšenica Rosafe, rinfusa, par. Ljubljana 490 (bl.); pšenica avstralska, rinfusa, par. Ljubljana 485 (bl.); pšenica Hard Winter št. 2, rinfusa, par. Ljubljana 500 (bl.); otrobi pšenični drob., par. Ljubljana 190 (den.); koruza promptna, fco Ljubljana 225 (den.); řz. Canada, Western 2, dob. junij, fco Ljubljana 460 (bl.); krompir beli, fco dol. postaja 125 (bl.); krompir rumeni, fco dol. postaja 115 (bl.); krompir rdečkast, fco dol. postaja 135 (bl.).

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Baromet. v mm	Termometer v C	Psitrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padavina v mm
13./5. 21 h	733.8	17.2	0.6	jas.	—
14./5. 7 h	734.3	17.0	1.4	jas. j.	—
14./5. 14 h	731.9	20.7	2.4	obl. jv	—

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservata za Oplograph dobite edino le pri L. Baraga, Selenburgova ul. 6/I. Telefon št. 950

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znakol

BLAGAJNIČARKA

Išče mesta v trgovini. Naslov v upravi pod št. 3160.

Sprejme se več dobro izvešanih, samostojnih krojaških pomočnikov za konfekcijsko delo. Vprašali na Emonski cesti 8/I, Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Komp. 3122

BANČNI URADNIK

brezposeln, več štirih jezikov, knjigovodstva z bilanco in vseh trg. poslov, sprejme primerno delo. — Ponudbe na upravo lista pod šifro »Zasluzek« 3118.

UČENKA

dobrih kršč. staršev, stanujoča doma, se sprejme v modno trgovino. — Naslov pri upravi lista pod 3038.

Hiapec

Kateri ima veselje do konj ter je priden, trezen in pošten, se sprejme takoj. — Več se poizve: Ljubljana, Šteri trg 32. 3171

»SAMOT - OPEKO«

in SAMOT-MOKO (češko) na zalogi nudi F. Hočevnar, Dunajska cesta 36. 3006

Travnik naprodaj.

Na prostovoljni javni dražbi se proda 17. maja t. l. ob 3 popoldne v Mestnem logu, Cesta dveh cesarjev, čez 6 oravov velik TRAVNIK in lepa, nova SUPA. Veklicna cena je 100.000 Din; vadja je vložiti 10 tisoč dinarjev v gotovini ali hranilnih knjižicah.

Dražbeni pogoji so na vpogled pri podpisnem sodnem komisari ali pri lastniku, Ljubljana, Opekarska cesta št. 34.

ANTON GALLE, notar kot sodni komisar.

Izdaia konzorij »Slovenca«.

Pomožnega slugo

(TEKACA), starega 16—18 let, zdravega, iz poštene hiše, išče denarni zavod. — Ponudbe z navedbo priložil pod: »Denarni zavod« št. 3149 na upravo lista.

Prodajalka

mešane stroke, želi premeniti službo. — Ponudbe pod »POŠTENA« št. 3176 na upravo »Slovenca«. 3176

NAJBOLJŠA

REKLAMA

so oglasi v »Slovenca«.

Koncertne CITRE

prodam za 500 Din. — KRALJ — Pred škofijo 16.

Zdravilna zelišča

trilinkovo lubje, spodestovo-uvičevo seme, arnika, cvečje itd. itd., kupujem. — Zahtevajte cenik z navodili brezplačno. — Ed. PISLER, Vrhnika. 3162

BOTRI in STARISI

BIRMANCEV!

Nudi se Vam izvanredno ugodna prilika za NAKUP DESKIH OBLEK v vsled nizkih cen splošno znani naši detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2 (nasproti Dramskega gledališča). Največja izbira, nedosegljivo nizke cene! — Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & Komp.

Na dvorišču pri Figovcu je naprodaj OGLJE, gorenska ŽIMA in morska TRAVA po nizki ceni. 2829

KDO HOČE

NAJCENEJE ZIDATI?

POZOR! — Nov način zidanja, 30 odst. prihranka, majhne hišice od 20.000 Din kompletno izgotovljene. — Naročajo načrte edino le pri Dragotin Korošec, Rečica ob Paki; pišite po poštanski, priložite 2.— Din za odgovor. 2960

Zahvala.

Za premožne izraze iskrenega sočutja in sožalja ob smrti našega nepozabnega sina in brata, gospoda

Viktorja Accetto

fotokemigrata

izrekamo tem potom našo najpriskrnejšo zahvalo. — Posebej nas veče dolžnost zahvaliti se p. n. gg. krasnega kvarteta, godbi Mladinskega doma, pevskemu odseku »Grafika«, Orlu Krakovo in Trnovo, č. g. župniku Fr. S. Finžgarju, nadalje g. šofu za socialno skrb dr. Gorišču, g. šef-zdravniku dr. R. Neubauerju, dr. Iv. Zajcu, g. ravn. K. Češu in celokupnemu osebju Jugoslov. tiskarne ter vsem, ki ste nadvse številno in častno spremlili našega ljubljana na njegovi zadnji poti. Bog plačaj!

Globoko žalujoči ostali.

Odgovorni urednik: Viktor Centič.

C.J. Hamann, Ljubljana, Mestni trg št. 8

Vam nudi najcenejši vir za nakup moškega, damskega in detjega perila — ter vseh modnih potrebščin in posteljinine.

Inserrirajte v »Slovenca«!

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš srčnoljubljeni soprog, oče, stari oče in stric, gospod

Alojzij Banovec

posestnik v Ljubljani

v ponedeljek, dne 27. aprila t. l. vsled nesreče nenadoma preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 15. t. m. ob pol 6 popoldne iz mrtvašnice Sv. Kristofa na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana dne 14. maja 1925.

Žalujoča rodbina BANOVEC.

Za Binkošti obleke

po znižanih cenah

J. Maček

Ljubljana

Aleksandrova 12

Biciklisti,

ali poznate B. S. A. BIKLE

od angleške tovarne orožja v Birminghamu, kateri so v kvaliteti in teku brez konkurence?

Znamka poznavalcev.

Po ugodnih cenah nudi

JUGO - AVTO, Ljubljana

Dunajska cesta 36.

Telefon 236.

Telefon 236.

PREDNO SI OSKRIBITE

BIRMANSKA DARILA

si blagovolite ogledati ZALOGO zlatnine, srebrnine in ur pri tvrdki

LUD. ČERNE

LJUBLJANA — WOLFOVA ULICA 3.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.